

NOVADNIEKS

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

• Trešdiena, 1996. gada 6. novembris

• Nr. 82 (6703)

Latvijas bērnu labā

■ No Ventspils un Priekules līdz Alūksnei un Ludzai, no Aināžiem un Strenčiem līdz pat Daugavpilij — vairāk nekā četrdesmit divās Latvijas vietās ir Latvijas organizācijas «Glābiet bērnus» nodaļas un atbalsta grupas. Nu tāda nodaļa ir arī mūsu rajonā. Savu darbu tā sāka 31. oktobrī, kad kustības koordinatore policijas majore Elma Aksjonova, kura daudzus gadus veltījusi darbam ar nepilngadīgajiem likumpārkāpējiem, uz organizatorisku sanāksmi aicināja cilvēkus, kuri ir ieinteresēti reālas palīdzības sniegšanā bērniem.

1989. gada 20. novembrī Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālā Asambleja pieņēma Konvenciju par bērna tiesībām. Bet 1991. gada 4. septembrī tai pievienojās arī LR parlaments. Nedaudz vēlāk Latvija pievienojās Vispasaules deklarācijai par bērnu izdzīvošanu un attīstību. Divu gadu laikā pēc pievienošanās konvencijai Latvijas valdībai bija jāiesniedz Apvienoto Nāciju Organizācijai ziņojums par bērnu stāvokli Latvijā, taču tas netika izdarīts.

Vissāpīgākais ir tas, ka, nepildot savas starptautiskās saistības, mūsu valsts automātiski zaudē iespējas iegūt neatmaksājamo vai atvieglotu ārvalstu palīdzību atbilstoši konvencijas 4. punktam. Jau tas vien liecina, ka Latvijas valdību absolūti neinteresē valsts nākotne.

Ik gadus bērnu stāvoklis Latvijā arvien vairāk pasliktinās. Izrādās, ka tikai piektā daļa mūsu bērnu ir veseli. Tuberkulozes, difterijas, citu smagu slimību epidēmiju draudi, bērnu veselības un pat dzīvības apdraudēšana ģimenēs — tā ir tikai daļa no problēmām, kas līdzīgi lavīnai gāžas pār mūsu mazuļu galvām. Dzimsība Latvijā nu jau ir zemāka nekā otrā pasaules kara laikā.

Par bērnu tiesībām Latvijā daudz ko nezina vai varbūt pat nevēlas zināt lielais ierēdņu pulks, valdības ministri. Slikti informēti ir pat ārsti, policisti un pedagogi, nemaz nerunājot par vecākiem un pašiem

bērniem. Tāpēc Latvijas organizācija «Glābiet bērnus» kopā ar asociāciju «Rūpju bērns», Latvijas Daudzbērnu ģimeņu apvienību, misiju «Pakāpieni», Nepilno ģimeņu centru, Onkoloģiski slimo bērnu invalidu un viņu ģimeņu aizsardzības biedrību un Latvijas Audžuģimeņu biedrību veltī lielas pūles, lai pēc iespējas plašāk informētu sabiedrību.

Viena no galvenajām organizācijas «Glābiet bērnus» prioritātēm ir darbs likumdošanas izmaiņu jomā. Piemēram, priekšlikumi par adopcijas kārtības izmaiņu, par nepieciešamajiem papildinājumiem Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā, Latvijas Republikas Kriminālkodeksā, likumos «Par valsts pensijām», «Par sociālo palīdzību», MK noteikumos «Par sociālajām garantijām bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem» u.c.

Ikvienu no organizācijas nodaļām neliedz konkrētu palīdzību arī katrā atsevišķā gadījumā. Plašs darba lauks tagad paveras arī mūsu rajona nodaļai — bērni, kuri neapmeklē skolu, ir slimi un bada novārdzināti, bērni, kuri ģimenēs tiek sisti, mocīti un pat seksuāli izmantoti. Rajonā beidzot jāsāk domāt arī par iespējām izveidot patversmi. Dzīve liecina, ka šādas patversmes nepaliek tukšas ne uz dienu, piemēram, Ludzas kolēģi stāsta, ka viņu patversme esot pat pārpildīta.

Organizācijas «Glābiet bērnus» Preiļu

nodaļa pagaidām nav liela, tajā darboties izteikuši vēlēšanos piecpadsmit cilvēki. Tie ir visdažādāko profesiju pārstāvji, kas tieši un netieši saistīti ar visu iepriekš minēto problēmu risināšanu. Šeit publicētajā attēlā ir tikai daļa no aktivistiem. Pirmajā rindā (no kreisās)nodaļas vienbalsīgi ievēlētā priekšsēdētāja Rita Mičule, nodaļas darba koordinatore Elma Aksjonova, nodaļas priekšsēdētājas vietniece un rajona padomes sociālās aprūpes nodaļas vadītāja Juta Fadejeva. Otrajā rindā — Aglonas pagasta pārstāve Ingūna Barkeviča, pensionāre Kapitolina Lacis, bērnu tiesību aizsardzības rajona inspektore un Preiļu pilsētas bāriņtiesas priekšsēdētāja Tamāra Veļeckā, pediatre Irēna Petrāne un nodaļas sekretāre pedagoge Anita Podziņa no Priekuljiem. Vēl organizācijā darbojas Ada Vasiljeva no Pelēču pagasta, Natālija Vārpsaliete no Rudzātiem, Elizabete Žeimote un Irgors Kristāls no Līvāniem, rajona padomes sekretāre Valentīna Brice, kā arī Māriete Bogdanoviča un šo rindu autore.

Bērni ir kā mazi tikko uzdīguši stādīņi, kas tiecas pret saulei un zilajām debesīm. Cik stipri viņi izaugs, atkarīgs no mums, pieaugušajiem, no mūsu mīlestības un godaprāta. Organizācijas «Glābiet bērnus» rajona nodaļa cer uz vispārēju atsaucību un iejūtību.

L.Kirillova
J.Silicka foto

Liellopu gaļai nav pieprasījuma, un arī naudu laikus nemaksā

Rajona lauksaimniecības departamenta galvenā zootehniķe Silvija Repša pastāstīja, ka zemniekiem ir un būs problēmas ne tikai ar liellopu pārdošanu Daugavpils gaļas kombinātā, bet arī ar naudas saņemšanu par nodotajiem lopiem.

Liellopu nodošanai Daugavpils kombinātā noteikta rinda jau uz decembra otro pusi, tāpat ir rinda naudas saņemšanai. Daugavpils gaļas kombinātā ir arī viszemākās iepirkuma cenas. Par augstākā nobarojuma liellopu dzīvsvāri te maksā 30 santīmus par kilogramu, augstākā nobarojuma jaunlopu cena ir 38 santīmi par kilogramu.

Enerģiskākie zemnieki liellopus pārdod «Rīgas miesniekam», kur ir visaugstākās iepirkuma cenas. Par augstākā nobarojuma liellopu dzīvsvāri kilogramu šeit maksā 36 santīmus, bet par jaunlopu 37 - 60 santīmus.

«Rīgas miesnieks» strādā pēc jaunajiem vērtēšanas standartiem, taču ir arī problēmas. Individuālajiem lopu piegādātājiem naudu iespējams saņemt aptuveni divu nedēļu laikā, bet paju sabiedrībām pārstrādes uzņēmums par piegādātajiem lopiem laikus nemaksā. Uzskatāms piemērs ir ne tikai «Ausma», kurai «Rīgas miesnieks» ir parādā 13 tūkstošus latu, bet arī citas paju sabiedrības.

Zemnieki droši var audzēt cūkas, jo pēc cūkgaļas ir liels pieprasījums, to labprāt iepērk arī nelielie pārstrādes uzņēmumi. Arī cenas ir pieņemamas.

A.Iļina

Valsts zemes dienesta Preiļu rajona nodaļa izsludina konkursu uz vakanto Kadastra daļas inspektora amatu.
Prasības:
— jāatbilst likuma «Par valsts civildienestu» 6. panta prasībām,
— izglītība — augstākā (zemes ierīkotājs),
— pieredze vadošā darbā un svešvalodu zināšanās.
Pieteikumi jāiesniedz divdesmit dienu laikā pēc šī sludinājuma publicēšanas Preiļos, Liepājas ielā 46, grāmatveidības un lietvedības daļā.

Latvijā turpinās darbs pie celulozes rūpnīcas projekta. Jautājums par rūpnīcas celtniecības vietu joprojām aktuāls

Pirms vairākiem mēnešiem Jaakko Poyry Consulting AB no Zviedrijas, sadarbībā ar Latvijas uzņēmumiem un speciālistiem, izstrādāja priekšprojekta pētījumu, lai izvērtētu jaunās ķīmiskās celulozes rūpnīcas celtniecības iespējas mūsu valstī. Šis pētījums ir kā pamats, lai tālāk virzītu celulozes rūpnīcas projektu.

Sobrīd grūti prognozēt aizsāktā darba galarezultātu, — kur Latvijā būs šīs rūpnīcas celtniecības vieta, un vai vispār tā būs Latvijā, jo visgrūtākais, lai šo projektu materializētu, būs tieši investoru piesaiste. Lai gan pasaulē ir diezgan daudz uzņēmumu, kurus varētu uzskatīt par potenciāliem partneriem, tomēr viņu interese būs atkarīga no daudzdiem faktoriem un apsvērumiem, un galu galā to noteiks sarunu rezultāti. Ļoti svarīga ir arī mūsu valsts un politisko aprindu attieksme pret šo projektu, īpašu akcentu liekot uz īpašuma jautājumu.

Pirms rūpnīcas projektēšanas un celtniecības fāzes uzsākšanas jāveic virkne sagatavošanas darbu, tai skaitā jāiegūst nepieciešamās celtniecības un darbības atļaujas un jāveic detalizēts ekoloģisko seku novērtējums, kas pagaidām izdarīts tikai virspusēji. Potenciālās celulozes rūpnīcas ekoloģiskos aspektus paredzēts izvērtēt arī LR ZM Valsts

meža dienesta rīkotajā seminārā 12.-13. novembrī.

Vēl joprojām nav notikusi arī rūpnīcas celtniecības vietas galīgā izvēle, jo nepieciešama detalizēta piekastes (Ventspils, Liepājas raj.) un iekšzemes (Jēkabpils, Preiļu, Ludzas raj.) izvietojuma alternatīvu analīze. Šai sakarībā potenciālo celtniecības vietu apskati dabā veica celulozes rūpnīcas projekta darba grupa: no Valsts meža dienesta tehniiskais projekta grupas vadītājs Arnis Treimanis (Latvijas papīra ražotāju asociācijas prezidents), ekonomists Grigorijs Rozentāls un projektu grupas sekretāre Ieva Augustova; no Latvijas Attīstības Aģentūras Investīciju projektu nodaļas Elita Lielā; ECOFIN pārstāvji Hans Beskow un Sigvard W.Bahrke. 31. oktobrī šī darba grupa apskatīja iespējamās celulozes rūpnīcas celtniecības vietas arī mūsu rajonā — a/s «Līvānu māja» teritorijā un Jersikas pagasta Buceniekos.

Apskates laikā klāt bija arī Līvānu pilsētas mērs Visvaldis Gercāns, Jersikas pagasta padomes priekšsēdētāja Maija Spūle, rajona padomes priekšsēdētājs Ilmārs Meluškāns, rajona attīstības plānošanas nodaļas vadītājs Valērijs Stūris un šīs nodaļas galvenais speciālists Pēteris Romanovs.

Vietām, ko celulozes rūpnīcas celtniecībai

piedevā mūsu rajons, savā ziņā ir daudz priekšrocību, — a/s «Līvānu māja» teritorijā praktiski visa nepieciešamā infrastruktūra, Jersikas pagasta Buceniekos izvēlētajai vietai (kas atrodas tikai 3,5 km attālumā no a/s teritorijā piedāvātas vietas), savukārt, par labu runā arī pamatā atrisinātais jautājums ar zemes īpašniekiem.

Rūpnīcas teritorija kopumā aizņemtu aptuveni 80 ha, un daļēji tā skartu arī 13 privātpersonu zemi. 9 no šiem zemniekiem dzīvo pagastā un izmanto 36,5 ha, četras personas dzīvo ārpus pagasta un viņu rīcībā ir 28 ha zemes. Jersikas pagasta padomē ir notikusi tikšanās ar šiem zemniekiem, un pamatā viņi piekrituši saņemt zemi citā vietā, vai arī kompensāciju, ja gadījumā par celulozes rūpnīcas celtniecības vietu tiktu apstiprināts Jersikas pagasts.

Vai tieši tā arī notiks, šobrīd, protams, pārāgri spriest, piekrist var tikai pagasta padomes priekšsēdētājas Maijas Spūles teiktajam, ka šī rūpnīca nav uztverama viennozīmīgi — no vienas puses ir ekoloģiskās problēmas, no otras — rūpnīcas celtniecības vietas izvēle par labu Jersikai nozīmētu strauju ekonomisko attīstību ne tikai pagastā, bet visā rajonā.

Daina Kursīte

8 REIZES MĒNESĪ

- Jaunākās vietējas ziņas,
- Aktuāla informācija zemniekiem,
- Informācija par Preiļu rajona padomes, Preiļu un Līvānu pilsētas domes lēmumiem,
- Ziņas no pagastiem,
- Kultūras un izglītības jaunumi,
- Ziņas no policijas un tiesu hronika,
- Televīzijas programma visai nedēļai

... un vēl daudz kas cits

«NOVADNIEKĀ».

Laikrakstu 1997. gadam var pasūtīt visās sakaru nodaļās un pie lauku pastniekiem.

■ Lai gan Latvijas valsts Saeima jau ratificējusi brīvās tirdzniecības līgumu ar pārtikas precēm starp Baltijas valstīm un jau šogad tas stāsies spēkā, tautā ap šo dokumentu joprojām virmo kaislības. Cik tas ir izdevīgi jeb neizdevīgi, vai parakstītais līgums nebūs «nāves spriedums» mūsu republikas lauksaimniecībai?

Šie un daudzi citi jautājumi nopietni satrauc zemnieku prātus. Lai kaut daļēji rastu uz tiem atbildes un palīdzētu lauksaimnieciskajā ražošanā nodarbinātajiem pareizi orientēties jaunajā situācijā, LZS organizēja Baltijas MĪS, Cēsu rajona Priekuļos speciālu semināru. Tajā piedalījās vadošie Zemkopības ministrijas darbinieki, zinātnieki, daži Saeimas deputāti, kā arī pārstāvji no visas republikas rajoniem.

Semināru atklāja LZS priekšsēdētājs Alfrēds Greiselis. Pirmajam viņš deva vārdu kooperācijas valsts ministram Atim Slakterim. Savā runā ministrs pasvītēja, ka mūsdienu apstākļos neviena valsts nevar dzīvot izolācijā. Brīvais tirdzniecības līgums starp Baltijas valstīm — tā ir sava veida pieredzes iegūšana pirms iestāšanās ES. Tikai jānodrošina godīga konkurence visiem tās dalībniekiem. Lietuvieši, no kuriem mēs tik ļoti baidāmies, nav mūsu vie-

Brīvais tirgus — godīga konkurence

nģie konkurenti. Pasaulē to ir daudz vairāk. Tāpēc jāstrādā tā, lai mūsu lauksaimniecības produkcija būtu konkurētspējīga visos parametros.

Šinī sakarībā Zemkopības ministrija pašreiz nemitīgi rūpējas par labāku kredītu piešķiršanu zemniekiem, kas dotu tiem iespēju ieviest moderno tehnoloģiju un nodrošinātu intensīvu un racionālu saimniekošanu jauno prasību līmenī.

Zemkopības ministrijas valsts sekretārs Jānis Lapšes, turpinot kooperācijas valsts ministra aizsākto domu, arī uzsvēra, ka brīvais tirdzniecības līgums ir ģenerālmēģinājums iestāties ES. Citām valstīm tādas iespējas nebija. Vienlaicīgi mums jādomā, kā attīstīt tirgu austrumu virzienā. To bieži vien bremzē atsevišķu mūsu politiķu nepārdomātā rīcība, kas tikai saasina attiecības ar Krieviju.

Eksperts ir lauksaimniecības attīstības pamats, savā runā uzsvēra Lapšes kungs. Piemēram, ASV lauksaimniecības departamenta štatos skaitās 800 cilvēku, kuri strādā ārzemēs, pētot pasaules preču tirgu savas produkcijas noietai. Tā ka no amerikāņiem mēs varam daudz ko mācīties.

Zemkopības ministrijas lauksaimniecības departamenta direktors Juris Kuzma analizēja, cik daudz lauksaimniecības produkcijas ražo vidēji uz vienu iedzīvotāju katrā no Baltijas valstīm. Sevišķas atšķirības te nav. Tiesa, piemēram, Lietuvā ir nedaudz lielākas subsīdijas un lētāki energoresursi. Taču pēdējā laikā jūtama šo rādītāju izlīdzināšanās tendence. Tas vēlreiz apstiprina faktu, ka godīgas konkurences apstākļos mēs esam spējīgi izdzīvot un pat apsteigt savus kaimiņus.

Interesanta bija profesora Artura Boruka uzstāšanās seminārā. Viņš daļēji analizēja Brīvā tirdzniecības līguma nepilnības. Profesors uzsvēra, ka tajā ir noteikti tikai galvenie principi, bet nav izstrādāts mehānisms, kā šis līgums realizējams dzīvē. Tas var krietni sarežģīt situāciju.

Mēs visi ticamies uz ES. Bet ne visi zinām, ka šajā savienībā ir tā saucamā sociālā tirgus ekonomika. Neskatoties uz kopējo tirgu, tomēr katra valsts aizstāv savas ekonomiskās intereses. Te viss tiek plānots, noteiktas stingras iepirkuma kvotas. Katrs fermeris jau laikus zina, kādā platībā un ko audzēt, cik saražot piena, gaļas, kur un par

kādu cenu to visu pārdot. Mūsu zemnieks pagaidām strādā kā pa tumsu, nezinot, ko nesīs rītdiena.

Republikas lauksaimniecība prasīt prasās pēc nodokļu atvieglojuma. Piemēram, Lietuvā pievienotās vērtības nodoklis lauksaimniecības produkcijai ir tikai 9 procenti, Latvijā — 18 procenti. Iespējams, ka zināmu finansiālu atvieglojumu zemniekiem dos nesen Saeimā pieņemtais «Lauksaimniecības likums». Tajā paredzēts lauksaimniecības stimulēšanai ik gadus atvēlēt 3 procentus no kopējā valsts budžeta. Naudas izteiksmē tas ir apmēram 16,2 miljoni latu, kas vairāk nekā divkārt pārsniedz līdzšinējo subsīdiju līmeni.

Profesors savā runā nopietni skāra arī demogrāfisko situāciju laukos. Tie aizvien vairāk noveco. Jaunatne ne labprāt grib kopt savu senču zemīti, jo te ne nieka nevar nopelnīt. Tā ir nopietna problēma, kas prasa steidzīgu risinājumu.

Seminārā nekāds oficiāls dokuments netika pieņemts. Tomēr būtu ļoti labi, ja tajā izteiktās domas atrastu dzirdīgas ausis mūsu Saeimā un valdībā.

Jānis Pelšs

Saskaitīšanās vēl nav galā

Rajona nepilngadīgo lietu inspekcijas grupas priekšiece policijas majore Elma Aksjonova, rezumējot darbu to bērnu uzskaitē, kas neapmeklē skolu, pastāstīja, ka rajonā šo bērnu skaits ir 28, tomēr par dažiem ziņas vēl nav precīzas, jo bērni uzturas vienā vietā, vecāki ir kaut kur citur, bet pieraksts vēl pavissam citur.

Atklājusies arī nenopietna dažu vietējo pašvaldību attieksme pret precīzu bērnu uzskaiti. Vai arī gadījumi, ka pagasti snieguši ziņas, ka visi viņu bērni apmeklē skolas, bet īstenībā tā nav bijis. Par visiem gadījumiem sastādīti administratīvie protokoli, aizsūtīti pagastiesām un bāriņtiesām. Izsūtīti protokoli par 18 ģimenēm. Liela daļa — 10 no skolā neejošiem bērniem ir čigānu tautības.

Protokoli nosūtīti Upmalas, Vārkavas, Silajāņu, Sutru, Rušonas pagastiesām, Preiļu bāriņtiesai un citām. Reida laikā atbalstu snieguši arī iedzīvotāji, dodot ziņas par ģimenēm, kuru atvases paliek bez skolas. Tā atklāta kāda māmiņa Aglonas pusē, kas savai samērā klaidonīgajai dzīvei piesaistījusi arī meiteni, un bērns nemācās ne mūsu rajonā, ne Daugavpilī, kur lielākoties uzturas māte.

Atklājušies arī gadījumi, kad bērni, kuri gan iet skolā, ir pilnībā pakļauti bezatbildīgai patvaļai, bādam, kuru mājās nav siltuma, pārtikas. Līktnim labpatīcies sievieti ar diviem bērniem savest kopā ar kādu vīrieti Saunas pagastā, nodibināta ģimene, bērni adoptēti. Jaunajam tēvam bija jāklūst par šo bērnu uzturētāju, skolotāju, atbalstītāju, jo neviens no vecāku pienākumiem neatbrīvo, vienalga, vai tas ir savs, vai adoptēts bērns. Diemžēl šim vīram visai svešas tēva jūtas, jo tagad viņam esot «mana zeme», «mans mežs», «mana saimniecība», ienākumi netiekot dalīti ar ģimeni. Bērniem ne ko mugurā vilkt, ne kārtīgi uz skolu aiziet, pat istabas kurināšanai netiekot dota malka.

Šajā gadījumā jārunā vienīgi par likumu nezināšanu un neievērošanu attiecībā uz bērnu uzturēšanu. Bērnu māte beidzot meklējusi palīdzību oficiālās iestādēs, lai nodrošinātu, ka bērni var saņemt to, kas viņiem pienākas.

Kā veidojas ceļš uz Strautiņiem?

Uz mācību un pāraudzināšanas iestādi Strautiņos aizvests ceturtais bērns no mūsu rajona — Māris V., kas pēdējā laikā mācījās Jaunsilavu pamatskolā, bija skatīts tiesā par zādzību. Bet šāds ceļš, acimredzot, kā informēja Elma Aksjonova, priekšā Kasparam S. no Preiļu pagasta, pašlaik Gailīšu skolas skolēnam. Viņa rēķinā daudzi likumpārkāpumi, septiņi lēmumi ar atteikumu

ierosināt krimināllietu veselības stāvokļa dēļ. Tagad veselība uzlabojusies, bet likumpārkāpumu skaits pieaug. 20. un 21. oktobrī puisis ielīdīs kādā mājā Preiļos, kur dzīvo skolasbiedrs, pirmajā reizē savas slapjās drēbes un dubļainos zābakus apmainījis pret viņa drēbēm, otro reizi šeit nometis slapjās krosenes un uzvilcis citus apavus. Par Kasparu tiek gatavots materiāls tiesai.

Vietējās laupītāju filmas

Policija stāsta, ka veikalos bieži pazūdod dažādas mantas — fotoaparāti, spēļu kārtis, makšķerēšanas piederumi, pulksteņi un tamlīdzīgi. Vienā no Preiļu veikalos nolēma ar šo problēmu tikt galā īpašā veidā — ar videoiekārtu. Un tā, pēc darba pārdēvējai pārskatot dienā pircējiem neredzot uzfilmēto videofilmu, viņa ieraudzīja puisēju bariņu, kurā viens ar precīzu kustību izstiepa roku pāri letei un... nozaga pulksteni. Tālākais bija tehnikas jautājums. Skolotāji tika lūgti paskatīties vietējās «kino studijas» filmu, varbūt pazīs galvenos varoņus, un tā arī notika.

Nav aprakstāma tā sarkšana un bālēšana, kad uz «filmās izrādī» tika aicināti arī kinovaroņi, pietiekams pārdzīvojums bija arī tiem, kas šajā gadījumā bija tikai stāvējuši blakus un vērojuši. Interesantākais tas, ka vainīgajam pašam pulkstenis bija, nočiepto viņš celsirdīgi turpat veikalā dāvāja kādam citam. Padsmitniekiem, kam tā bija pirmā noziedzība, jādomā, paliks ilgs iespaids. Bet viņu vietā jau aug citi.

Kāds trešklasnieks pamanījās maku ar visu todien saņemto algu — 60 latiem izcelt no audzinātājas somas. Skolotājā bija radušās pamatotas aizdomas, un viņas meklējumi pēc stundām pa pilsētas veikalos beidzās pie autobusa, ar kuru vainīgais grasījās braukt mājās un pie kura ieradās jau veiksmīgi sapircies. Nauda skolotājai tagad atdota, vainīgais atzīnies, bet nepilngadīgo lietu inspektore domā, ka šajā gadījumā lielāka atbildība vēlama arī no radnieku puses, kas uz skolas laiku apņēmušies puīšeli izmitināt.

Mazgadības dēļ nereti pusaudzī izgriežas no soda, kaut arī pastrādāti pamatīgi noziegumi. 1989. gadā dzimušais O. un viņa viengadnieks D. šogad jūlijā izsita logu sēklu inspekcijai un mierīgi devās prom. To redzēja 1979. gadā dzimušais K. un 1982. gada puisis P. Būdam vecāks un spēcīgāks, K. piedraudēja ar fizisku izrēķināšanos, pavēlēja P. ielīst caur izsisto logu valsts sēklu inspekcijā un paņemt kaut ko no mantām. P. to izdarīja — nozaga mikroskopu, kalkulatoru, binokulārās lāpas, galda lupu. Mantas atdeva K. Vēlāk daļa no mantām tika atrastas krūmos pie šīs iestādes.

Puīšus no kārtīga soda par noziegumu, kas viņu izpratnē nebija nekas cits kā tikai aušība, glāba nelielais gadu skaits.

L.Rancāne

Kungi, ko «izelpo» jūsu auto?

Vismaz reizi mēnesī Preiļos var manīt autobusiņu, uzraksts uz kura sāniem draud ar nepatīkšāmām ne vienam vien autovadītājam. «Atmosfēras aizsardzība» — tā ir Daugavpils reģionālās vides pārvaldes pārvietojamā laboratorija, kas pārbauda oglekļa oksīda daudzumu automobiļu izplūdes gāzēs.

Automašīnu «izelpotajā» gaisā oglekļa oksīda daudzums nedrīkst pārsniegt 3,0 procentus. Ja šis līmenis tiek pārsniegts, iestājas administratīvā atbildība, kas paredzēta Latvijas Republikas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 74. pantā «Transportlīdzekļu vai citu mobilo līdzekļu ekspluatācija, pārsniedzot piesārņojošo vielu izplūdes normatīvus». Tas nozīmē, ka var būt uzlikts naudas sods.

Pagājušajā nedēļā pārvietojamās laboratorijas speciālisti Preiļu centrā pārbaudīja 56 automašīnas. Astoņu automašīnu vadītājiem tika uzlikts naudas sods, bet četri vadītāji brīdināti.

L.Kirillova

Attēlos:

● Daugavpils reģionālās vides pārvaldes pārvietojamās laboratorijas speciālisti Irēna Fokina un Aleksandrs Elksniņš darbā;

● ceļu policista Modra Logina klātbūtnē vides inspektore Solveiga Mazjāne raksta brīdinājumu automobiļa vadītājam. J.Silicka foto

Demokrātijas Tikla programma piedāvā atbalstu sabiedriskām organizācijām Latvijā

Demokrātijas Tikla programma ir viens no ASV valdības lielākajiem pasākumiem, lai atbalstītu vietējo nevalstisko organizāciju (NVO) attīstību Centrālajā un Austrumēiropā. Šis trīs gadu programma, ko finansē ASV Starptautiskās attīstības aģentūra (USAID) un īsteno ASV - Baltijas fonds, piedāvā plašu finansu, apmācības un juridisko atbalstu, lai nostiprinātu uz sabiedrisko politiku orientētas NVO, kas aktīvi darbojas demokratizācijas, ekonomiskās attīstības, sociālā nodrošinājuma un vides aizsardzības jomās.

Demokrātijas Tikla programmai Latvijā kopumā piešķirti 1,2 miljoni ASV dolāru. Programmai ir divas daļas: mācības un tehniskā palīdzība NVO un subsīdijas NVO projektu īstenošanai vai organizāciju nostiprināšanai. Subsīdijas tiek piešķirtas konkursa kārtībā. Līdz šim ASV - Baltijas fonds lielāko daļu pieteikumu saņēmis no organizācijām Rīgā, tāpēc ļoti ceram, ka šī raksta rezultātā saņemsim vairāk pieteikumu no citiem Latvijas rajoniem. Organizācijām, kas vēlas saņemt subsīdijas, jāiesniedz ASV - Baltijas fonda prasībām atbilstoši izstrādāti projekti. Priekšroka tiks dota to sabiedrisko vai bezpeļņas organizāciju projektiem, kas gūs plašu ietekmi sabiedrībā un ietekmēs vietējo sabiedrisko politiku vienā no četrām jomām: demokratizācija, brīvais tirgus, vides aizsardzība un sociālā nodrošinātība.

Demokratizācijas jomā varētu pieteikties pretkorupcijas organizācijas, grupas, kas ieinteresētas varas decentralizācijā vai profesionālās asociācijas. Vides aizsardzības jomu pārstāv vides aizsardzībā strādājošās grupas un organizācijas, kas veicina sabiedrības apziņas veidošanu par vides aizsardzības nepieciešamību. Brīvais tirgus ir joma, kurā darbojas tirdzniecības palātas un ražošanas un biznesā nodarbināto personu asociācijas, patērētāju grupas un ekonomikā nodarbinātās radošās grupas, fondi vai privātās politikas izpētes institūcijas. Sociālās nodrošināšanas jomu veido grupas, kas strādā sociālās labklājības politikā, veselības politikā un veic strādājošo pārkvalifikāciju, kā arī bērnu aizsardzības organizācijas.

Pieteikuma anketas subsīdiju konkursam, kā arī sīkāku informāciju var saņemt ASV - Baltijas fonda birojā Rīgā, Doma laukumā 6, katru darba dienu no plkst. 10 līdz 12, telefons 7222001. Pieteikumus 3. kārtai pieņemsim līdz š. g. 23. decembrim.

Demokrātijas Tikla programmas 1. kārtā tika piešķirtas subsīdijas 8 organizācijām kopumā par 31000 \$, otrajā kārtā kopā tika piešķirti 147000 ASV dolāru 16 organizācijām. Ļoti ceru, ka jūsu organizācija nekavēsies izmantot šo jauniegūto informāciju.

Margarita Apine, ASV - Baltijas fonda Latvijas biroja vadītāja

Tikai laimīgs skolotājs var veidot laimīgu jauno cilvēku Skola labklājības zemē — Zviedrijā

♦ Aktīva starpvalstu sadarbība šodien notiek ikvienā jomā, tai skaitā arī izglītībā. Šoruden Zviedrijā noslēdzies Baltijas — Zviedrijas starpvalstu projekts (sācies 1995. g. jūnijā) pedagogu tālākizglītībā, kurā iesaistījās arī vairāki Latvijas izglītības iestāžu vadītāji. Šo kursu 4 sesiju (Latvijā, Lietuvā, Igaunijā, Zviedrijā) laikā viņiem bija iespēja iepazīties ar izglītības sistēmu Baltijas valstīs un Zviedrijā, diskutēt, strādāt pie dažādiem projektiem utml., lai iegūtās zināšanas tālāk izmantotu savā darbā Latvijā.

Latvijas grupas sastāvā bija iekļauta arī Līvānu 1. vidusskolas direktore Maija Kručiņa, kura vienīgā pārstāvēja ne tikai mūsu rajonu, bet arī visu Latgali. Ar «Novadnieka» starpniecību viņa jau stāstīja par savu darbu šī starpvalstu projekta iepriekšējās sesijās, šoreiz viņas viedoklis par skolu Zviedrijā:

— Baltijas — Zviedrijas projekta noslēguma sesijas darbs noritēja no 30. septembra līdz 6. oktobrim Malmē un tās apkaimē. Latvijas grupā bija 11 skolu vadītāji un Izglītības ministrijas darbinieki. Jau pirmajā dienā grupas tika sadalītas. Es un mana kolēģe no Latvijas strādājām kopā ar trim igauņiem.

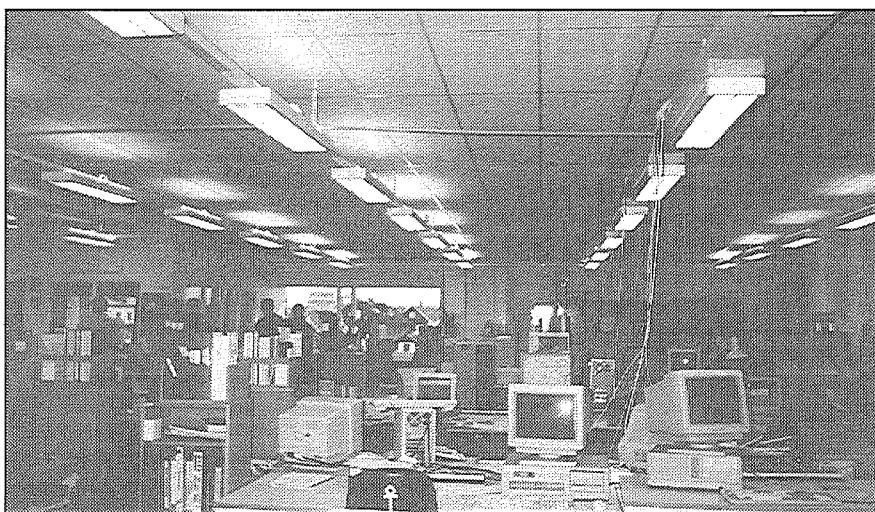
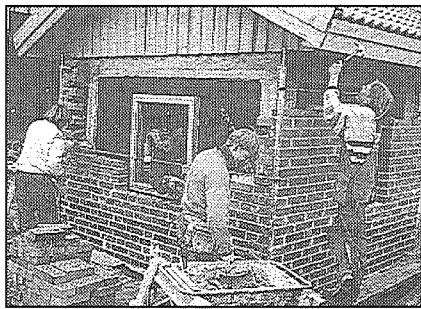
Zviedrijas pilsētiņā Hassleholmā mēs apmeklējām speciālo skolu bērniem ar garīgo un fizisko invaliditāti. Skolas kopmītnēs dzīvojam kopā ar šiem bērniem un redzējām aprūrojamo attieksmi pret viņiem, — gan skolā, gan sabiedrības un valsts, kura par viņiem gādā. Jebkurš bērns skolā tiek aprūpēts ar vislielāko sirsnību un atdevi, uz skolu viņus atved ar speciāli aprīkoti autobusi, arī mācību sistēma izveidota tāda, lai bērns, pat galīgi bezcerīgs, šai pasaulē tomēr gūtu prieku.

Mēs viesojāmies arī ģimnāzijā (Jacobs-skolan), kur mācās 900 skolēni. Ģimnāzijā liela daļa no mācību programmas atvēlēta praktisko iemaņu un prasmju izkopšanai, ļoti labā līmenī notiek valodu apmācība, — katrs skolēns zina vismaz trīs svešvalodas, plaši tiek veikta datorapmācība. Direktors apgalvoja, ka skolā esot ap 1000 kompjūteri, kuri tiek nomainīti ik pēc trim gadiem. Skolas pārsteidza ar telpu plašumu, neapverami lielām praktiskās apmācības klasēm, kur pie katra darbgalda, protams, ir kompjuters. Meitenēm māca šūšanu un medicīnu, zēniem kokapstrādi, elektroniku, metālapstrādi, celtniecību, mašīnu remontu un servisu. Viņiem ir gandrīz visu marku Eiropā un Japānā ražotās automašīnas, ko zēni jauc un remontē. Savdabīgi viņi mācās arī celtniecību, — pirmajā gadā strādā angārā, bet otrajā gadā būvlaukumā jau kaut ko būvē. Mēs redzējām, kā viņi lika pamatus mājai.

Ģimnāzijas audzēkņiem ir valsts apmaksāta ēdināšana un transports uz skolu, ļoti dārgi izmaksā arī praktiskā apmācība. Ne visi jaunieši vēlāk atrod darbu, bet Zviedrijā valda pārliecība, ka šodien izdzīvot var tikai inteliģents strādnieks, un tam tiek vēltas visas iespējas.

Katrs skolēns ģimnāzijā saņem savu studiju plānu, kur parādās arī rezultāti. Vārds «kontrolē» mūsu izpratnē tur neeksistē, jo ir kolosāla atbildība visos līmeņos. Arī pats skolotājs nav pārslogots, jo apmaksu viņš saņem arī par to laiku, ko patērē, gatavojoties stundām. Piemēram, algu skolotājam maksā par 30 stundām, no kurām 15 viņš pavada savā laboratorijā, sagatavojoties darbam klasē. Un tad arī skola un sabiedrība no skolotāja var prasīt atdevi.

Mums bija izdevība iepazīties arī ar zviedru pamatskolu, kur mācās 859 skolēni, no kuriem 20% ir cittautieši no Etiopijas, Albānijas, Bosnijas, Vjetnamas. Skolas gada budžets ir 34 miljoni kronu, jo zviedru skola ir pati dārgākā Eiropā. Tā ir nauda algām, mācību līdzekļiem utt. Skola ir komūnas finansējumā, skolēnu vecāki nemaksā neko, ēdināšana, transports ir par brīvu. Skolotāju algas ir no 13-20 tūkstoši kronu, tomēr 1/3 daļa no šīs ir kā lielās summas aiziet nodokļos un komunālajos maksājumos. Algu noteikšanā ļoti liela loma ir arodbiedrībām.

Labs skolotājs zviedru izpratnē ir laimīgs, ar dzīvi apmierināts cilvēks, jo tikai tā viņš bērnam var radīt pārliecību, ka es varu to, ko es gribu. Skolā ļoti respektē Montessori idejas, — «bērns pats domā, kas viņam jāmacās, lai pieaudzis dzīvotu cilvēcīgu dzīvi». Atšķirība starp skolotāju un skolēnu ir minimāla — tāpat ģērbjas, tāpat izturas, tādas pat frizūras. Skolēns var skolotāju un direktoru uzrunāt vārda, attiecībā nav augstprātības. Zviedri uzskata, ka skolotājam, pirmkārt, jābūt labam kontaktam ar skolēnu un tikai tad ļoti jāmacās priekšmets. Pie mums, ja pa skolu ved kādu delegāciju, visi nolien maliņā, zviedru skolēni nāk klāt, sniedz roku, jautā, — kā jums patīk Zviedrijā? Katru ceturtdienu bērni nāk pie direktora, lai izstāstītu savus priekus un bēdas. Dažās skolās ir atvērto durvju dienas sestdienās, kad vecāki var satikt skolotāju. Iešana uz mājām pie skolēna nav pieņemta, jo tā ir ļoti delikāta lieta.

Skolēniem ir arī spēju un atpūtas istaba, kurā ir interesants uzraksts «Nokop pēc sevis pats, te tava mamma nestrādā». Arī skolotāju rīcībā ir vesels komplekss — ēdamistaba ar kafijas automātiem, elektriskām plītiņām, ledusskapjiem, ir skolotāju istaba, telpa smēķētājiem, sanitārais stūrītis, dušas telpas, pat gulamistaba. Atsevišķs korpuss ir arī administrācijai. Direktoru skolā cenšas par sīkumiem netraucēt, parasti griežas pie tā, ar ko jautājums jārisina.

Noslēgumā mūsu pa daudzajām skolām «izkaisītās» darba grupas satikās, dzīvojam pie jūras atpūtas bāzē Torekov. Semināros runājām, ko esam redzējuši, izteicām savus secinājumus: Zviedrijā skolas direktora funkcijas

vairāk saistītas ar ekonomisko jautājumu risināšanu, mācību procesu pārzina vietnieks; pastāv sistemātiska vadošo darbinieku kvalifikācijas celšana — viņi regulāri satiekas un bez nenovērtības stāsta par savām veiksmēm un neveiksmēm; skolotājs ceļ kvalifikāciju tad, kad pats jūt nepieciešamību; skolotāja darba laiks ir intensīvs un efektīvs; skolēniem elementāras lietas māca pamatīgi, ja bērns netiek galā, ir speciāli skolotāji, kas palīdz attiecīgo jautājumu apgūt ar alternatīvām metodēm; nav subjektivitātes un terora atzīmju izlikšanā. Skolotāja kā primāro vērtē cilvēciskās īpašības, humānu attieksmi, ieinteresētību, ļoti piemaksu ietekmē, vai skolotājs ir aktīvs, vai ir arodbiedrībā vai citās organizācijās, vai strādā kā paredz normatīvi, vai prot strādāt grupā utt. Stāžam, nosakot piemaksas pie algas, nav lielas nozīmes.

Zviedrijā ir uzskats — rītdiena ir katram, un izglītība nebeidzas līdz ar skolas beigšanu. Mēs secinājām, ka šis valsts skolās būtiski faktori ir kultūra, klimats, drošība un pozitīva domāšana, skola + ģimene = partneri attīstībai.

Neskatoties uz to, ka šis projekts ir noslēdzies, mūsu valsts darba grupas iecerējušas sadarbību turpināt jaunā kvalitātē. Noslēgumā vēlos pateikt paldies rajona skolu valdei un Līvānu pilsētas domei par man sniegto atbalstu, bez kura nebūtu iespējama mana darbība šajā starpvalstu projektā.

Daina Kursīte

Attēlos: ģimnāzijas (Jacobs-skolan) profesionālās apmācības nodarbībā; pavisam ikdienišķā mācību telpa parastā Zviedrijas skolā.

Noslēgta oficiāla vienošanās par Līvānu pilsētas, Turku, Jersikas un Rožupes pagastu sadarbību

Šī gada 31. oktobrī Līvānu pilsētas dome (priekšsēdētājs Visvaldis Gercāns), Jersikas pagasta padome (priekšsēdētāja Maija Spūle), Rožupes pagasta padome (priekšsēdētājs Viktors Kūka) un Turku pagasta padome (priekšsēdētājs Aivars Smelcers) noslēdza vienošanos par kopīgu sadarbību teritoriālplānošanā. Līdz 1996. gada 30. novembrim Līvānu pilsētas domei un Jersikas, Rožupes, Turku pagastu padomēm jāizveido kopīga darba grupa teritoriālplānošanas uzdevumu izpildei un līdz šī gada 31. decembrim jāveic robežteritoriju attīstības vadlīniju saskaņošana.

Šīs sadarbības iniciatīva pieder Līvānu pašvaldībai, jo pilsētas attīstība ir cieši saistīta ar šiem trim kaimiņu pagastiem. Šī gada 11. oktobrī Līvānu pilsētas dome pieņēma lēmumu uzsākt kopīgu sadarbību teritoriālplānošanā un attīstības programmas izstrādāšanā, šo iniciatīvu akceptējušas arī pagastu padomes.

31. oktobrī noslēgtās vienošanās mērķis nav pilsētas un pagastu tūlītēja apvienošana, bet gan sadarbība lauksaimniecībā, rūpniecībā, vides aizsardzībā un citos jautājumos.

Daina Kursīte

Muzikanti ir mainījuši ceļamērķi

Imanta Kalniņa un Valda Rūmnieka muzikālā pasaka «Brēmenes muzikanti» tapusi pirms turpat divdesmit gadiem, laikā, kad pavisam citāds svars un nozīme bija stāstam par Dzesminieku, ko turēja pilī tik ilgi, iekams viņš nesāka jaukt mieru ar dziesmām par brīvību. Tomēr izrādās, ka brīvības jēdziens arī šodien ir tikpat aktuāls, jo nebūt nesaistās tikai ar cenzūru vai sveša karaspēka klātbūtni. Brīvība — tā ir arī iespēja izvēlēties un darīt to, pēc kā alkst tava sirds. Tieši tāpēc arī pavisam jaunajā izrādē (tā piedzīvojuši pirmizrādi 22. septembrī Rīgā un 11. oktobrī Liepājā) svarīgākais un skaistākais brīdis ir tad, kad Dzesminieks, Ēzelis, Gailis, Suns un Kaķis dzied, ka «tā ir brīvība, kas dārgāka par sauli...». Jo šo dziesmu dzied jaunieši, kuri ne tik sen izdarījuši ļoti svarīgu izvēli savā dzīvē, — nolēmuši šajos pragmatiskajos nežēlīgas konkurences gados kļūt par aktieriem.

Taču lai paliek svinīgi vārdi par brīvību un izvēli. Pirmkārt un galvenokārt, «Brēmenes muzikanti» ir krāsaina un rotaļīga izrāde bērniem, kurā skan labskanīgas Imanta Kalniņa melodijas un acis priecē ne vien aktieru jaunības pievilcība, bet arī mākslinieces Zigrīdas Atāles dekorācijas un kostīmi. Aktieru vārdi vien maz ko izteiks, tāpēc skatīties uzmanīgi — tas lielais pelēkais un drūmais būs Ģirta Lukeviča Ēzeli, sarkanais un kareivīgais — Kaspara Goda Gailis, mazais, nīprais žokejnīcā — Margēra Eglinska Suns, Evijas Čerkesovas Princesīti jūs pazīsiat uzreiz, un — varbūt — kaut kas pazīstams līksies Dzesminieka vaibstos — pirms 11 gadiem Māris Zonenbergs-Zambergis bija slavētais nedarbu darītājs Lennebergas Emīls Vara Braslas filmā. Tagad viņi ir Liepājas Pedagoģiskās augstskolas Aktiermākslas specialitātes studenti, ko ikdienā dēvē vienkārši par Liepājas teātra studistiem. «Brēmenes muzikanti», ko iestudējis režisors Leons Leščinskis, ir viņu pirmais «uznāciens», kurā tiem palīdz arī pieredzējušie aktieri Marīta Lūriņa, Aina Karele, Maruta Klīma, Dace Stūre, Valda Viksne, Jānis Lagzdīns, Ivars Krastiņš un Aivars Kalnarājs.

Brēmenes muzikanti, Princesīte un laupītāji jau ir ceļā uz Līvāniem. Nenokavējiet šo tikšanos rīt, 7. novembrī plkst. 16.00 kultūras namā ar vecām un mīļām dziesmām un pavisam jaunām sejmām!

Edīte Tišheizere,
Liepājas teātra literārās daļas vadītāja

Amatnieku biedrība darbojas arī Preiļos

Mūsu puse jau no seniem laikiem ir bijusi bagāta ar labiem amatniekiem. Par to liecina gan arheoloģiskie izrakumi rajona teritorijā, gan uzvārdi ar amatniecisku nozīmi, vietu nosaukumi — Kalvji, Kalēji, Ratenieki, Bindari, Varkaļi, — kas devuši nosaukumu tādai apdzīvotai vietai kā Vārkava. Tas liecina, ka jau senatnē amatnieki ir bijis vērā ņemams, bez viņa palīdzības ne pajumti uzcelt, ne zemi apstrādāt, ne apģērbu izgatavot. Un arī mūsdienās tie, kuri labi apguvuši amatu, par dzīvi nevar pārāk sūkstīties.

Taču par labu amatnieku nekļūst uzreiz. Nepieciešama izglītošanās — gan skolās, gan rīkojot profesionālās skates konkursus. Amatnieku savstarpējo attiecību kultūrā svarīga loma meistarām — darbu vadītājam un zellim — kā darbu izpildītājam, māceklim — kā iesācējam. Tas viss, tāpat kā amatnieku profesionālā pašpārvalde — amatnieku biedrības — ir radies tālā senatnē un joprojām nav zaudējis savu nozīmību visur pasaulē.

Arī Preiļos, tāpat Līvānos, amatnieku biedrības darbojas jau otro gadu, apvienojot dažādu amatu meistarus un interesentus. Šai laikā Preiļu Amatnieku biedrība reģistrēta Latvijas Amatniecības kamerā, esam piedalījušies tās padomes sēdēs un arī konferencēs.

Mūsu biedru darbi pabijuši dažādās izstādēs gan rajonā, gan aiz tā robežām, piedalījāmies izstādē Jēkabpilī, Mārtiņdienas un citos tirgos. Pagaidām gan kā vērotāji vairāki preiļieši apmeklēja lielo Hamburgas tirgu — mesī Vācijā. Aktīvi piedalījāmies arī Tautas mākslas dienas organizēšanā šopavasār Preiļos.

Pašlaik biedrība var domāt par darbības paplašināšanu, jo esam tās vajadzībām noīrējuši telpas sabiedriskās ēdināšanas kompleksa otrajā stāvā. Ceram, ka pilsētas tēvi labvēlīgi raudzīsies uz mūsu nodomu nedēļas nogalē organizēt amatnieku tirdzību pie savas mītnes. Uzskā darbu arī pasūtījumu galds dažādiem amatnieku izstrādājumiem. Ceram, ka pie mums ar izstādēm pārdošanā viesosies citas amatnieku biedrības. Domājam organizēt dažādus kursus: pinēju — iesācēju, tamborēšanas, izšūšanas un citus. Par tiem var interesēties pa telefonu 22300.

Jau esam uzsākuši izsniegt amatnieku kartes. Šobrīd to saņēmēji ir galvenokārt daugavpilieši, jo viņi amatnieku biedrību nav nodibinājuši, bet bez amatnieku kartes individuālā darba veicējiem vairs netiek sniegta vai pagarināta atļauja strādāt. Amatnieku kartes iz-

sniežam otrdienās. Ceram organizēt arī dažādus citus pasākumus amatniekiem — lekcijas, biznesa kursus, pieredzes apmaiņas braucienus un arī balles, amatu dienas. Pirmā šāda veida sanāksma būs uz Mārtiņiem — ar amatnieku tirgu un dažādām izdarībām tajā.

Tiek domāts arī par amatnieku profesionālā līmeņa celšanu. Reizi mēnesī organizēsim kursus pinējiem, kas vēlas iegūt meistara diplomu. Tiks organizēti konkursi dažādās nozarēs, iesaistot arī individuālā darba veicējus, kuri nav biedrības biedri.

Protams, katrs sākums ir grūts. Tāds tas ir arī mums. Ienākumi biedrībai pašlaik ir minimāli, bet vajadzības pēc naudas — ik uz soļa. Bet jācer, ka domājot par savu biedru iespējām nopelnīt, augs arī pašas biedrības ienākumi. Pati dzīve spiež mūs meklēt labus amatniekus, bet amatniekiem vajadzīgs biedra plecs, atbalsts un padomes. Jācer, ka amatnieku biedrībā to varēs rast ikviens.

Pašlaik Latvijā tiek dibinātas krājaizdevu sabiedrības, kur vienā nozarē strādājošie apvieno naudas līdzekļus, ar minimāliem procentiem ļaujot saviem biedriem uz zināmu laiku aizņemties naudu. Arī amatniekiem tiek piedāvāta šāda iespēja, lai varētu vieglāk tikt pie darbgaldiem, amata rīkiem un tam līdzīgi.

Un vēl. Zemniekus vai bezdarbniekus varētu interesēt iespēja nopelnīt, vācot niedres rudenī vai ziemā, kad zeme sasalusi. Tās, sagatavotas vienāda garuma kūļos, iepērk jumīku biedrība, ierodoties tām pakal ar savu transportu un maksājot par tām skaidrā naudā. Zemnieki savukārt varētu neauglīgākos zemes nostūros sākt audzēt klūdžuņus kārkļus, vai arī tos vākt upmalās u.c. Tie, protams, nomizoti un sagatavoti, nepieciešami pinējiem.

Nodomu ir daudz. Iepiecinā fakts, ka par tūrisma un amatniecības attīstību pašlaik sākusi rūpēties Vides un reģionālās attīstības ministrija ar A.Gorbunovu priekšgalā. Jācer, ka ar valdības atbalstu, pašvaldību palīdzību laba amata prasme atmaksāsies. Tikai ļoti tam jātic. Un jāstrādā. Visiem kopā — biedrībā un arī atsevišķi. Mēs nevaram izvēlēties ne citu laiku, ne citu vietu, kur dzīvot. Bet mēs varam šobrīd savu Latviju celt uz amata zelta pamatiem.

M.Livdāne,

Preiļu rajona padomes deputāte,
Preiļu Amatnieku biedrības priekšsēdētāja

Ir rudens, ir medību laiks

Pēc izmaiņām medību likumā notiek medību kolektīvu pārreģistrācija. Medību kolektīviem vispirms ir jānoslēdz līgums ar zemes īpašniekiem un lietotājiem, ka mednieku kolektīvs drīkst medīt īpašniekam piederošajās meža un tīrumu platībās, pie tam noteiktajām medību platībām jābūt vienlaikus gabalā.

Interesanti ielūkoties šajos līgumos. Kā teica Preiļu mežniecības mežzinis Jānis Krasnais, noslēgtie līgumi ir dažādi — sākot no standarta līguma, kurā nekādas īpašas privilēģijas zemes un meža īpašniekam netiek paredzētas, beidzot ar individuāli papildinātām mednieku kolektīva saistībām pret zemes īpašnieku. Proti, daļa no medījuma, ja meža zvērs nometīts uz īpašnieka zemes platībām, paredzēts īpašniekam. Un šeit medniekiem, kā izrādās, nav iebildumu, jo citādi zemnieks var neslēgt līgumu.

Kā sacīja Jānis Krasnais, patlaban medības jau ir uzsākuši 7 mednieku kolektīvi, kuri nokārtojuši visas formalitātes atbilstoši medību likumam. Par šī gada medību sezonu viņš piebilda, ka pēdējos gados sakarā ar dārgo municiju mazāk uzņēmīgi pagājušas putnu medības. Un tomēr aizrautīgi mednieki nepalaida garām arī sezonas atklāšanu — putnu medības.

Preiļu mežniecībā ir izveidoti šādi mednieku kolektīvi: «Sābri» — apvieno Stabulnieku un Galēnu pagastu medniekus, «Riebiņi» darbojas Riebiņu pagastā, «Rauda» — Silājānu pagastā, «Stirma» — Preiļu pagastā, «Ašenieki» — Upmalas un Rauniešu pagastā, «Pelēči» — Pelēčos, «Skujevka» — Vārkavā, «Atpūta» — Preiļu pilsētas, «Dublets» — Preiļu mežniecības un «Caramba» — zemessardzes medību kolektīvs.

Šosezon medību kolektīviem izsniegtas atļaujas 14 aļņu, 44 mežacūku, 30 stirnu un

3 briežu medībām. Ir noteiktas medību platības, atbilstoši kurām noteic licenci skaitu. Piemēram, lai saņemtu atļauju briežu govns nometīšanai, jābūt 1000 hektāriem medību platības, stīrnas nometīšanai — 400 hektāru. Katrai mežzvēru sugai šīs platības ir dažādas.

Medību sezona sākas 1. oktobrī. Jau nometīta 1 briežu govns un briežu bullēns, 2 aļņi, 2 aļņu teļi un 1 stīrna. Jānis Krasnais atzina, ka mednieki pret stīrnām izturēsies saudzīgi. Aizvadītā gada bargajā ziemā visnopietnāk no sala un sniega cieta tieši stīrnas, un to skaits ļoti samazinājās. Nošauti 2 vilki. Tas izdevās medniekiem Aivaram Stašulānam un Romānam Petrovam. Taču vilku skaits ievērojami palielinās. Vairojas kažokādu zvēri: lapsas, jentoti, bebrī. Agrāk mednieki šos zvērus medīja labprāt, bet pašlaik kažokādu zemo cenu dēļ interese par šo zvēru medīšanu samazinājusies, kas veicina to savairošanos.

Kādus medību ieročus tagad lieto mednieki? Vai mednieku organizācijās ienāk jauni mednieki, un — vai interese par medībām ir arī dāmām?

Jānis Krasnais atbildēja:

— Municija, medību ieroči ir dārgi. Tas nav pa katra kabatā. Tomēr katru gadu notiek eksāmeni virsmežniecībā, kurus var kārtot jaunie mednieki. Katru gadu medību organizācijas, kas ir Preiļu mežniecības ziņā, palielinās par 1-2 jauniem medniekiem. Tas nav daudz. Mednieks, kura stāžs ir līdz 5 gadiem, medi ar parastajām bisēm. Pēc pieciem gadiem drīkst medīt ar vītnu stobra ieročiem (tautā dēvētajām karabinēm). Taču ne jau ierocis nosaka mednieka veiksmi. Preiļu mednieku organizācijās ir tikai divas dāmas. Abas ir mežniecības darbinieces. Tātad — medības joprojām ir vīriešu aizraušanās.

Aina Iljina

Sludinājumi un reklāma 22305

Pārdod

- lāti māju laukos. Tāl. 19719;
- skaldītu malku ar piegādi. Tel. 24452;
- miglotājus, cena Ls 300. Zvanīt 48546 no rīta un vakarā;
- grūnsnu govī. Tel. 23961 pēc 17.00;
- govī. Zvanīt 34519 vakaros;
- grūnsnu govī ar 7 mēn. vecu teliti. Zvanīt 10521 vakaros;
- grūnsnu telī. Zvanīt 50317 darbdienās no 9 līdz 12;
- 4 g. vecu ķēvi. Cena pēc vienošanās. Interesēties Stabulnieku pagasta Mežatrūpos. G.Trūpa;
- darba zirgu Rožupes pagasta «Mālniekos». Mālnieks;
- jaunus ledusskapjus, saldētavas «Snaige». Piegāde, garantija 1 gads. Tel. 21268;
- privatizētu 1-istabas dzīvokli ar ērtībām Rīgā. Tāl. 18348;
- steidzami Ford Escort, XR3, 09.1985., \$ 1500. Zvanīt 22313 vakaros;
- VAZ-21011 un tentu UAZ-469A. Tel. 24362;

Ford Escort, 1984.g., dzinējs 1100 cm³, sarkanā krāsā, \$ 1400. Tāl. 23357;

Audi-80, 1983.g., labā tehn. stāvoklī, pamata blokus un pārseguma paneļus. Tel. 23240;

Audi-100, 1985.g. 2 l, dizelis, lūka, stereo. Cena 3350 \$. Tel. 24443;

M-412, GAZ-53 (benzinvedēju) un govī. Tel. 37583;

GAZ-24-10, ideālā kārtībā, nobraukti 50000 km, \$ 3000. Tāl. 22193 no 9 līdz 17.

Pērk

T-40 aizmugures riepas. Tāl. 22654, 22835;

vieglo automašīnu traileri. Zvanīt 48546 rītos un vakaros;

mikroautobusu «Latvija». Tel. 36635;

cūkgaļu. Tāl. 8-22-345669;

gaļu. Tāl. 23108.

Izīrē

pusi mājas biznesa vajadzībām Līvānos, Rīgas ielā 22(f), Driksna. Tāl. 43706.

Dažādi

Pasniedzu angļu un latviešu valodas privatstundas. Zvanīt 22623 pēc 18.

Mācu ķīmiju. Tel. 22026.

Valsts akciju sabiedrības «Privatizācijas aģentūra» ieceltā likvidējamā Līvānu MCVU likvidācijas komisija paziņo, ka tiek izsludināta likvidējamā Līvānu MCVU, juridiskā adrese: Līvāni, Baznīcas ielā 23, kustamās un nekustamās mantas izsole 1996. gada 16. un 23. novembrī plkst. 10.00.

Izsole notiks Līvānos, Baznīcas ielā 23.
Izsolē tiks pārdota manta:
1. Mehāniskās darbnīcas (inv. Nr. 1009) un citi pamatlīdzekļi: mazuta noliktava; sūkņu stacija un kanalizācijas kolektors, inv. Nr. 2028; galds urbmašīna 2M-112, inv. Nr. 8085; darbgalds virpa 1A-625, inv. Nr. 8090; darbgalds komb. šķēres N-512-1, inv. Nr. 8936; kalni E-1-9-1M, inv. Nr. 8078, 8079, 8080; pneimatiskais āmurs MV-412, inv. Nr. 8070; darbgalds 813-72, inv. Nr. 8081; virpa 165, inv. Nr. 8083; universālā frēze 6N-81, inv. Nr. 8087; darbgalds slīpmašīna 3K-634, inv. Nr. 8937; metināšanas darbgalds OK8-1650, inv. Nr. 8104; slīpmašīna 3K-633, inv. Nr. 8103; slīpēšanas darbgalds, inv. Nr. 8093.
Izsoles sākumcena Ls 7465.
Dalībnieku reģistrāciju veic: Līvānos, Baznīcas ielā 23 līdz 1996. gada 15. novembrim plkst. 17.00 un 22. novembrim plkst. 17.00. Ar izsoles noteikumiem un izsolāmo mantu var iepazīties Preiļu raj., Līvānos, Baznīcas ielā 23, tālr. 44551.

**«Dailrade»
piedāvā novembrī
atlaides sistēmu 5-10-15% no
pirkuma summas:
līdz Ls 5 — 5%,
no Ls 5 līdz Ls 10 — 10%,
no Ls 10 — 15 procenti.
IPĀSA DĀVANA — juvelierizstrādājumiem 20%.
Mūsu adrese: Preiļi, Daugavpils ielā 1.
**Būsiet laipni
gaidīti!****

**Pēc remonta darbu atsākusi
kinoteātra «Ezerzeme» videonoma:**
■ teicama kvalitāte,
■ mērenas cenas,
■ laipna apkalpošana.
Tāl. 21811

LASKANA
Aglonas stacijā iepērk
✓ papīrmalku: bērzs 15 \$ (16 \$ no 50 m³ mēnesī), apse 7 \$, egle 14 \$,
✓ sērkokčiņklūči, apse 14, 15 \$,
✓ baltalkšņa klūči Ls 9,
✓ sikbalķi 3,10 m, egle, priede 16 \$,
✓ egles zāģbalķi 6,10 m, 36 \$ (Ls 20),
✓ priedes zāģbalķi: 3,70 m, 7,40 m, 36 \$ (Ls 20).
✓ Jaunums! Bērza papīrmalka no cirsmas par 12, 13 \$.
Kokvedēja pakalpojumi. Samaksa tūlītēja.
Zvaniet mums 65085, 15189 vakaros.

Latvijas Diabēta asociācija ielūdz visus cukura diabēta slimniekus uz Pasaulē Diabēta dienai veltītu pasākumu Rīgā 10. novembrī no plkst. 10.00 Rīgas Latviešu biedrības namā. Jums būs iespēja bez maksas noteikt glikozes līmeni asinīs, noklausīties lekcijas par cukura diabētu, saņemt endokrinologa konsultāciju un dažāda veida informāciju, kā arī iegādāties saldumus cukura diabēta slimniekiem, paškontroles līdzekļus, izglītojošus un informatīvus materiālus, piedalīties «Izaimes akā». Izzaņas darba dienās no 15.00 līdz 17.00 pa tālruni Rīga 378231.

**Rēzeknes virsmežniecība š.g.
26. novembrī plkst. 11.00
Rēzeknē, Rēznas ielā 6, rīko izsoli
1997. gada cirsma fondam galvenajās un starpcirtēs.
Tālruni uzziņām 246-27326,
246-22706.**

**Preiļu pagasta padome rīko
Svecīšu vakaru 9. novembrī
Šoldru kapos 14.00,
Dzeņu kapos 15.00,
Seiļu kapos 16.00.**

Ir sāpes, ko nevar dalīt uz pusēm,
Nav tādu vārdu, kas mierināt spētu,
Nostājas blakus jums draugi un klusē,
Kaut vai tā lai jums palīdzētu.
**Izsakām dziļu līdzjūtību Tatjanai
Ivanovai un Aleksejam Romanovam,
MĀTI smiltājā izvadot.
A.s. «Preiļu siers» kolektīvs**

NOVADNIEKS
Laikraksts iznāk kopš 1950. gada 29. marta.
Redakcijas adrese: Aglonas ielā 1, Preiļi,
LV-5301. Tel. 22059, 22305, 21759.
Pasūtījuma indekss 3033.

Izdod Preiļu rajona pašvaldības uzņēmums
«Laikraksta «Novadnieks» redakcija»
**Iznāk 8 reizes mēnesī. Abonēšanas maksa mēnesī
Ls 0,71. Mazumtirdzniecībā līgumcena.**

**Redaktors
Pēteris Pizelis**
Reģistrācijas apliecība Nr. 1018
Iespēstis SIA «Latgales drukā»,
Rēzeknē, Baznīcas ielā 28.
Ofsetiespiedums. Metiens 4750.

RAJONA PADOMĒ

Preiļu rajona laikraksta «NOVADNIEKS» IELIKUMS

• Trešdiena,
1996. gada 6. novembris

• Nr. 6

Preiļu rajona padomes 1996. gada 17. oktobra sēdē pieņemtie lēmumi

Darba kārtībā:

1. Par nacionalizētajiem īpašumiem.
2. Par dotāciju piešķiršanas kārtību pasažieru pārvadājumiem.
3. Par rajona padomes īpašumu privatizāciju.
4. Iesniegumu izskatīšana.
- 4.1. Deputāta J.Liepas iesniegums.
- 4.2. Satiksmes ministrijas iesniegums.
5. Par valsts valodas atestācijas komisiju.

1. Par nacionalizētajiem īpašumiem.

Sakarā ar to, ka trūkstotie dokumenti nav iesniegti līdz 01.06.1996. g. noraidīt A.Mickevičas, A.Ūbeles, J.Gargažina, I.Nagles, N.Bogorodj pieteikumus.

2. Par dotāciju piešķiršanas kārtību pasažieru pārvadājumiem.

1. Pilnvarot Finanšu komiteju pieņemt lēmumu par dotēšanai paredzēto līdzekļu piešķiršanu pasažieru pārvadājumiem.
2. Uzdot licencēšanas komisijai izskatīt pārvadātāju pieteikumus un sagatavot priekšlikumus Finanšu komitejai.

3. Par rajona padomes īpašumu privatizāciju.

1. Nodot privatizācijai sekojošus rajona pašvaldības objektus:
  - 1.1. p/u «Novadnieks»;
  - 1.2. p/u «Kinodirekcija»;
  - 1.3. ēku Aglonas ielā 22a, Preiļos;
  - 1.4. autoservisus Pēterniekos;
  - 1.5. grāmatu veikalu Turgus laukumā 4, Preiļos;
  - 1.6. grāmatu veikalu Rīgas ielā 118, Līvānos;
  - 1.7. grāmatu veikalu Aglonā.
2. Privatizācijas komisijai veikt tālāku darbību saskaņā ar likumu «Par valsts un pašvaldību īpašuma objektu privatizāciju».
  - 2.1. līdz 1996. gada 1. novembrim sagatavot noteikumus p.u. «Novadnieks» privatizācijai.
  - 2.2. līdz 1996. gada 1. decembrim sagatavot noteikumus pārējo objektu privatizācijai un apstiprināšanai padomē.

4. Iesniegumu izskatīšana.

- 4.1. Par deputāta J.Liepas pieprasījumu.
  - I. Saskaņā ar likuma «Par pašvaldībām» 37.panta 11.punktu un deputāta J.Liepas pieprasījumu, izdarīt šādas izmaiņas rajona padomes 1996. gada 18. jūlija protokolā Nr.32 paragrāfs 9 aiz vārdiem «Deputāti vienojas balsot pa punktiem» ierakstīt: '1. Noteikt guļu dienu skaitu veselības aprūpes iestādēs, kā pašvaldību pasūtījumu Līvānu stacionārā 2088 g/d mēnesī, Preiļu stacionārā 3194 g/d mēnesī.
  2. Apstiprināt Preiļu rajona iedzīvotāju Veselības aprūpes bāzes programmu 1996. gadam.
  3. Atcelt brīvprātīgo iepriekšējo pacientu iemaksu vākšanu bērniem no 1-18. g.v., pamatojoties uz MK 171 noteikumiem «Veselības aprūpes finansēšanas kārtība 1996. gadā».
  4. Apstiprināt ievāko brīvprātīgo iepriekšējo medicīnas iemaksu izlietošanas nolikumu.' Tālāk kā tekstā.
  - II. Izskatīt nākošajā padomes sēdē 1996. gada 18. jūlija sēdes lēmuma Nr.32 paragrāfs 9 pirmo punktu.
  - III. Atbilstoši likuma «Par pašvaldībām» 71.p., revīzijas komisijai š.g. novembra padomes sēdē ziņot par p.u. «Slimokase» revīzijas rezultātiem un iesniegt priekšlikumus par konstatēto nelikumību un trūkumu novēršanu.

- 4.2. Satiksmes ministrijas iesniegums.
  1. Atcelt rajona padomes 1996. gada 23. septembra lēmumu Nr.35 paragrāfs 2 «Par 1996./97. gada apkures sezonu».
  2. Izpildinstitūcijai veikt līdzekļu atgriešanu rajona Ceļu fondā.

5. Par valsts valodas atestācijas komisiju.

1. Nepieņemt Valsts valodas prasmes atestācijas komisiju likvidācijai.
2. Lūgt Valsts valodas centru saglabāt valsts valodas prasmes atestācijas komisijas Preiļu rajonā.

Rajona iedzīvotāju ievēribai

Laika posmā no 14. līdz 16. novembrim rajona padomes zālē Preiļos, Raiņa bulvārī 19 būs skatāma LR proklamēšanas dienai veltīta izstāde «Mans pagasts, mana pilsēta šodien». Izstādes stendos tiks izlikta zemnieku un vietējo uzņēmēju ražotā produkcija, amatnieku darinājumi, jaunās paaudzes rokdarbi, fotoalbumi par svarīgākajiem notikumiem pašvaldību dzīvē, skatāmas video filmas.

Izstāde tiks atklāta 14. novembrī plkst. 10.00, slēgta 16. novembrī plkst. 17.00. To varēs apmeklēt katru dienu līdz plkst. 17.00.

Uz pasākumu laipni tiek aicināti visi rajona iedzīvotāji, īpaši skolu jaunatne, kuras rokās būs turpmākais Latvijas valsts un it īpaši Latgales novada liktenis.

Preiļu rajona padome

Rajona padomes finansētie pasākumi oktobrī

1. Pieaugušo kultūras pasākumi.

- 1.1. Kultūras darbinieku, kolektīvu vadītāju semināri Ls 84,30.
- 1.2. Jāņa Ivanova mūzikas dienas Ls 505.

2. Rajona galvenās bibliotēkas pasākumi.

- 2.1. Rajona bibliotēku vadītāju seminārs Ls 70.

3. Sociālās aprūpes pasākumi.

- 3.1. Pabalsts Černobiļas AS avārijas seku likvidētājiem Ls 30.
- 3.2. Grašu bērnu nama apmeklētājiem Ls 8.
- 3.3. Vienreizējs pabalsts V.Vasiljevam Ls 125.

4. Pieaugušo sporta pasākumi.

- 4.1. Basketbolam Ls 500.
- 4.2. Futbolam Ls 200.
- 4.3. Vieglatlētikai Ls 200.
- 4.4. Pieaugušo sacensībām Ls 100.
- 4.5. Stipendijām Ls 150.

5. Vēstures un lietišķās mākslas muzeja pasākumi.

- 5.1. Novadnieka Franča Zagorska izstādes organizēšanai Ls 40.
- 5.2. Muzeja fondu izstāde Ls 150.

6. Skolu jaunatnes sporta pasākumi.

- 6.1. Basketbolam Ls 351.
- 6.2. Vieglatlētikai Ls 100.
- 6.3. Galda tenisam Ls 75.
- 6.4. Volejbolam Ls 50.
- 6.5. Skolu sportam Ls 20.

Aglonā

- ◆ 9.11. Zemnieku balle.
- ◆ 12.11. Mārtiņdienas pēcpusdienā bērniem.
- ◆ 17.11. Valsts svētkiem svinīgs pasākums (piedalīsies rajona skolotāju koris «Latgale»).
- ◆ 29.11. Ģimnāzijas jubileja.

Līvānos

- ◆ 7.11. Liepājas teātra izrāde «Brēmenes muzikanti».
- ◆ 18.11. Latvijas

tu izstādes, veltītas

Latvijas proklamēšanas dienai.

- ◆ 16.11. Rajona

Kultūras pasākumi Preiļu rajonā novembrī

zemnieku, amatnieku sarazotās produkcijas izstāde pārdošana. Kamerorķestra koncerts. Atpūtas pasākums.

Sutros

- ◆ 11.11. Diskotēka — balle.
- ◆ 18.11. Svinīgs pasākums Latvijas proklamēšanas dienai. Mednieku balle.

Rušonā

- ◆ 9.11. Popiela bērniem. Diskotēka.
- ◆ 16.11. Rušonas tautas nama deju kolektīva dejotāju saiets.
- ◆ 22.11. Koncerts — uzvedums, spēlēs grupa «Parlaments». Balle.
- ◆ 30.11. Bērnu diskotēka. Diskotēka.

Stabulniekos

- ◆ 9.11. Balli spēlēs grupa «Pusbraļi» no Varakļāniem.
- ◆ 16.11. Balli spēlēs grupa «Aija».
- ◆ 30.11. Balli spēlēs «A un Z» no Viļāniem.

Silajānos

- ◆ 9., 16., 23. novembrī diskotēkas.
- ◆ 30.11. Svinīgs pasākums «Iet gadi un dienas...» darba veterāniem.

Rudzātos

- ◆ 8.11. Kara veterānu pēcpusdienā.
- ◆ 23.11. Koncertu spēlēs grupa «Parlaments». Zemnieku balle.

Pelēcos

- ◆ 9.11. Dejas spēlēs grupa «Aija» no Rēzeknes.
- ◆ 16.11. Atpūtas vakars ielūdz «3 runči no Balviem», «Neguli, nāc relaksēties».
- ◆ 23.11. Balle — spēlēs «Staburags» no Jēkabpils.
- ◆ 30.11. Lauksaimnieku groziņu vakars. Piedalās deju kopa «Jezups» no Daugavpils. Balli spēlēs Kairāns.

gadadienai veltīts koncerts.

Sīlukalnā

- ◆ 9.11. Balle — spēlēs grupa «Ir un nav» no Gulbenes.
- ◆ 23.11. Balle — spēlēs grupa «Zelji».

Gailšos

- ◆ J.Streiča jubileja.
- ◆ 9.11. Mārtiņdienas «Zemnieku balle».
- ◆ 15.11. Koncerts 18. novembra svētkiem.
- ◆ 16.11. Brauciens uz Preiļiem.
- ◆ 30.11. Balle.

Rožkalnos

- ◆ 16.11. Balle.
- ◆ 23.11. Groziņu vakars.

Saunā

- ◆ 16.11. Lopkopēju balle.
- ◆ 23.11. Atpūtas vakars — konkursa «Sakoptākā sēta» dalībniekiem.

Vārkavā

- ◆ 9.11. Diskotēka.
- ◆ 16.11. Atpūtas vakars «Zemnieku rudens balle».
- ◆ 30.11. Disko — balle.

Jersikā

- ◆ 9.11. Konkurss — Modes skate. Balli spēlēs grupa «Velves» no Gulbenes.
- ◆ 30.11. Zemnieku balle, spēlēs grupa «Kantoris 04» no Valmieras.

Preiļos

- ◆ 15.11. Rajona represētājiem — pieminot Lāčplēsi un Latvijas gadadienu.
- ◆ 14.-16.11. Preiļu rajona pagas-

Preiļu rajona pašvaldību budžeta izpilde uz 1. oktobri

Pagastu, pilsētu un rajona budžetu ienākumus veido pašvaldību nodokļi, atskaitījumi no valsts nodokļiem, vietējās nodevas, valsts dotācijas un mērķdotācijas, maksājumi par pakalpojumiem un ienākumi no pašvaldību īpašuma nomas, īpašuma pārdošanas u.c. ar likumu noteikti ienākumi.

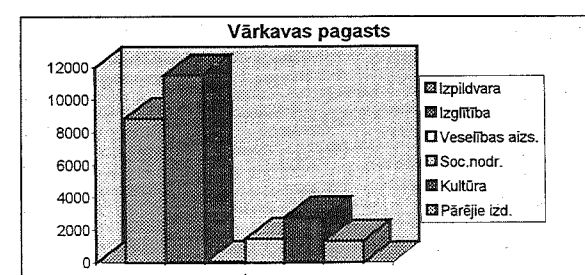
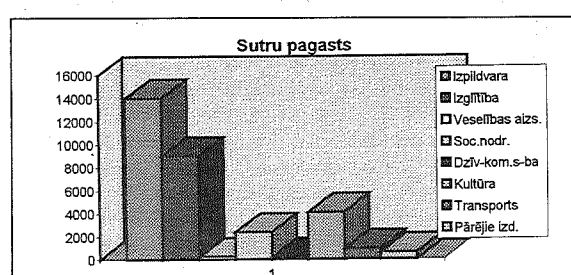
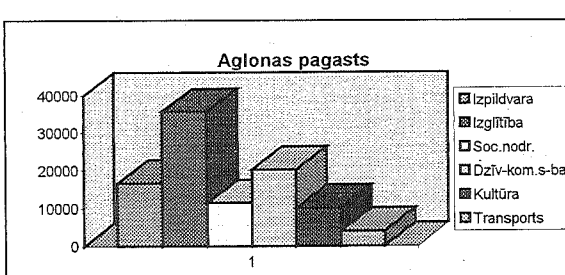
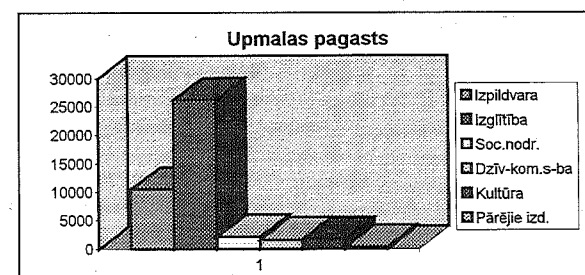
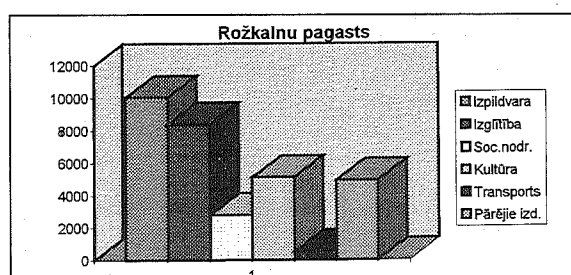
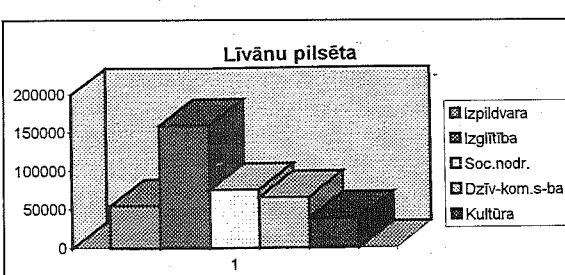
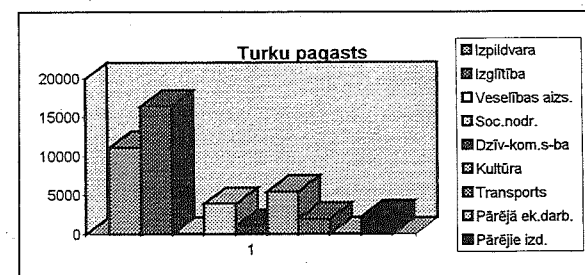
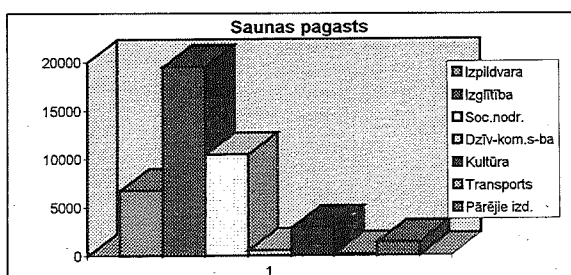
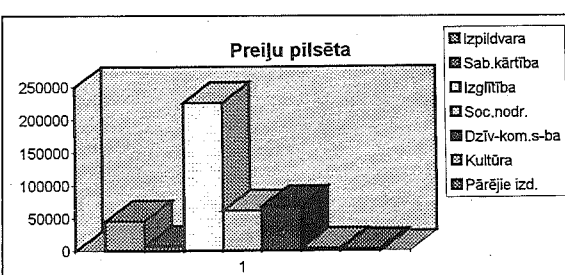
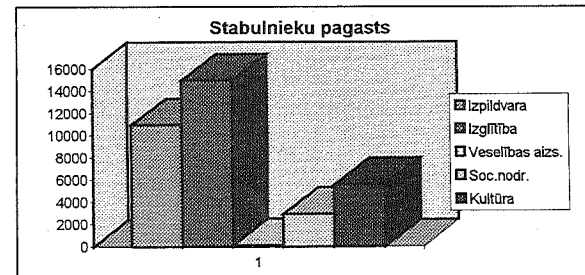
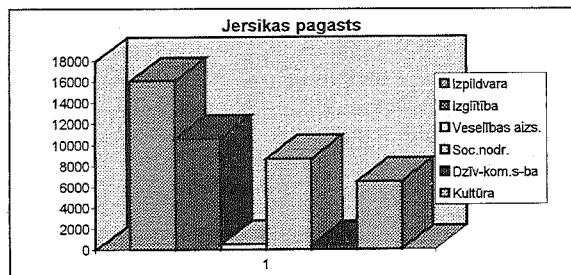
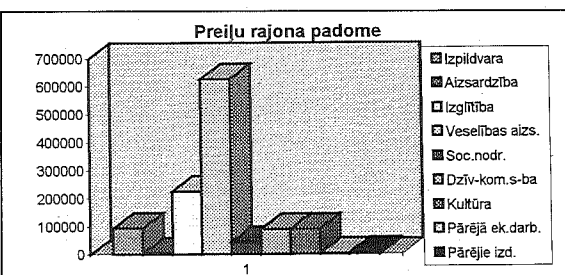
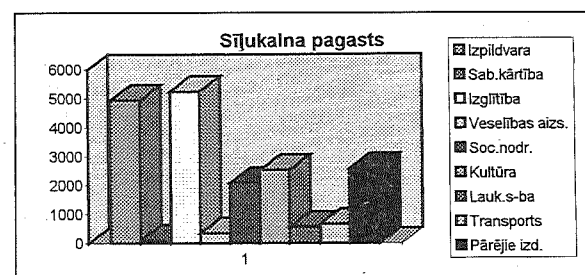
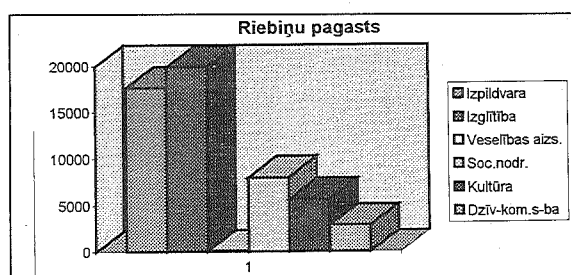
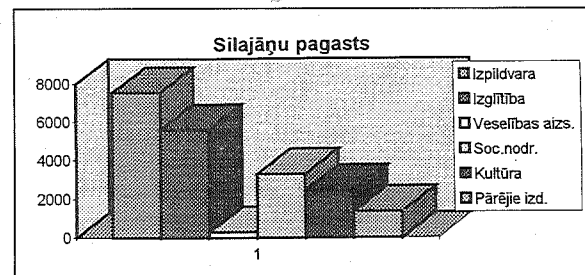
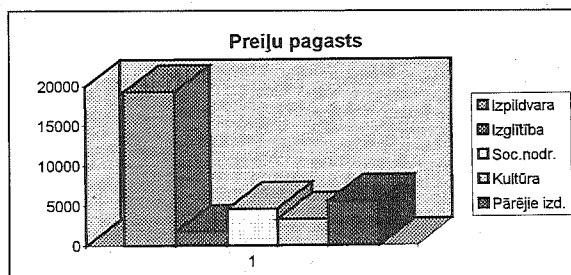
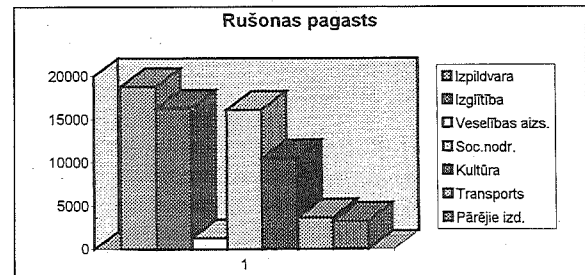
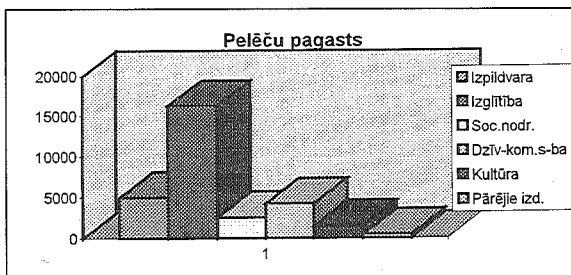
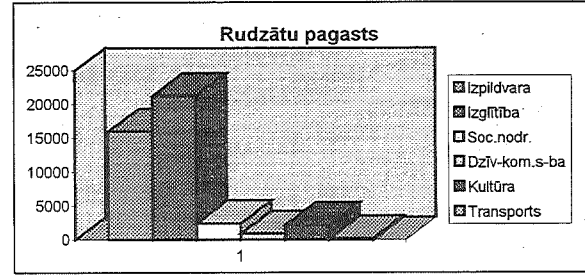
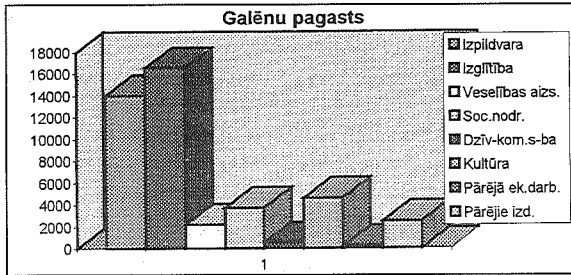
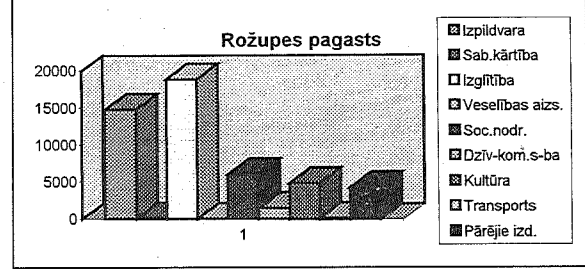
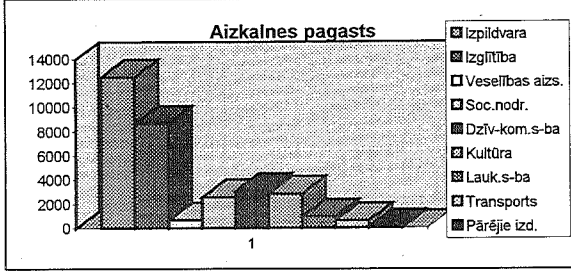
Dotācijas pašvaldību budžetos ieskaita, lai nodrošinātu pašvaldībām relatīvi vienādus apstākļus iedzīvotāju apkalpošanā un tās ieskaita neatkarīgi no pašvaldību budžeta izpildes.

Mērķdotācijas ieskaita noteiktu pašvaldības uzdevumu izpildīšanai, kā, piemēram, izglītības un veselības aprūpes nodrošināšanai.

Mūsu rajona budžeta ieņēmumus dotācijai un mērķdotācijai no valsts pašvaldību izlīdzināšanas fonda ir vislielākais īpatsvars, t.i. 62,9% (saņ.maksājumi — 1859238; kopējie ieņēmumi — 2955210). Pārējie ieņēmumi ir mūsu pašu rajona iedzīvotāju un organizāciju maksājumi, kas sastāda Ls 1066986. Rajona budžeta kopējie izdevumi šī gada 9 mēnešos ir 2765305 lati. No tiem vislielākā daļa tiek tērēta izglītības nodrošināšanai, t.i. 32,3% (892836-2765305), tad nāk veselības aprūpes izdevumi — 22,9% (632322 - 2765305) un pārvaldes izdevumi — 15,5% (428549 - 2765305).

Sociālajai nodrošināšanai, t.sk. pabalsti un palīdzība trūcīgiem iedzīvotājiem, tiek tērēti 10,0% (276609 - 2765303) no kopējiem izdevumiem. Taču šie rādītāji, skatoties atsevišķi pa pašvaldībām, ir ļoti atšķirīgi. Tā, piemēram, Upmalas, Turku, Pelēču, Aglonas un Saunas pagastiem izdevumos vislielākais īpatsvars ir izglītības nodrošināšanai, tad savukārt Preiļu, Aizkalnes, Jersikas, Rušonas, Sutru pagastiem salīdzinoši lielāks īpatsvars no kopējiem izdevumiem ir pārvaldes uzturēšanai.

No Preiļu rajona padomes budžeta 53,6% (626340 - 1169266) tiek tērēti veselības aprūpes nodrošināšanai 19,3% (225447 - 1169266) — izglītībai, 7,9% (92343 - 1169266), pārvaldei 7,5% (87572 - 1169266) — dzīvokļu un komunālajai saimniecībai, vides aizsardzībai un pārējie 11,7% tiek sadalīti starp aizsardzību, sociālo nodrošināšanu, sportu un kultūru.

Šajā mācību gadā rajona pirmsskolas iestādes apmeklēja 674 bērni. Bez jau pastāvošajām piecām tika atvērta pirmsskolas grupa Jaunsilavu un Salas pamatskolās, kā arī logopēdiskā grupa Preiļu pilsētas bērnudārzā «Pasaciņa». Arī Riebiņu vecāki izteikuši vēlēšanos atvērt savā pagastā pirmsskolas grupu. Diemžēl šogad tas nebija iespējams, jo jaunu grupu atvēršanu jāplāno divus gadus iepriekš. Tā kā oktobrī piedalījās pirmsskolas speciālistu seminārā Rīgā, gan izbraukuma seminārā Viļņā, tad gribu pievērsties dažām problēmām, kuras ir šobrīd aktuālas republikā un kaimiņos.

1. Sagatavošana mācībām skolā.

Tā skolās netiek paredzēti līdzekļi sagatavošanas klašu finansēšanai. Visreālākā iespēja ir atvērt pirmsskolas vecuma bērnu grupas pie skolām, jo bērnu sagatavošana mācībām skolā ir svarīga un nepieciešama īpaši lauku pagastos. Jāatceras, ka pirmsskolas vecuma bērnu grupas nedrīkst pārvērst par skolas klasēm ar tām raksturīgo darba organizāciju, ka jā saglabā rotaļšanās kā vadošais darbības veids. Bērnam, uzsākot mācības skolā, jābūt drošam, pārliecinātam, jāprot skaidri runāt, saprotami stāstīt, darboties fiziski. Audzinātājam nav jācensas gatavot bērnus skolai saskaņā ar skolas programmas vajadzībām.

Vēl mazāka nepieciešamība ir aicināt uz sagatavošanas nodarbībām bērnus, kuri apmeklēja bērnudārzus, kā tas bija iepriekšējā mācību gadā Līvānos. Pretējā gadījumā bērns pirmajā gadā jūtas kā varonis, pieradis strādāt minimāli, nākošajos gados nespēj tikt galā ar grūtībām un sarežģījumiem. Vecāki un nereti arī skolotāji šo problēmu neizprot un vēlas, lai, aizejot uz skolu, bērns gan rakstītu, gan lasītu. Aizmirst par to, ka nedrīkst atņemt bērnam rotaļu pasauli. Rotaļmetodes ir saglabājamas kā attīstītošs, bērnam atbilstošs mācību veids. Materiāla saturs variēšana dod iespēju paskatīties uz vienu spēli vai lietu no dažāda aspekta.

Interesanti un radoši strādā Preiļu pilsētas iestādes «Pasaciņa» un Līvānu «Rūķiši» pedagogi.

Izglītības saturs un eksaminācijas centrs izstrādājis ieteikumus bērnu sagatavošanai skolas gaitām. Bērnudārza sagatavošanas grupas audzēkņim jāprot:

- latviski pareizi runāt, pazīt vismaz dažus lielos drukātos burtus, jāprot tos uzziņēt;
- saklausīt skaņas un nosaukt tās īsu, zināmu vārdu sākumā un beigās, stāstīt par sevi un ģimeni, diennakts daļām un gadalaikiem;
- nosaukt apkārtējos priekšmetus, augus un dzīv-

- niekus;
- vienmērīgi, precīzi vilkt līnijas un zīmēt, pazīt krāsu pamattoņus;
- skaitīt no viena līdz desmit uz priekšu un atpakaļ, uzvert skaitļus kā daudzuma mēru;

Par dažām pirmsskolas iestāžu darba problēmām

— locīt, griezt un līmēt papīru, vērt pogas, pīt pīnīti, darboties ar lineālu;

— darboties ar plastilīnu, rīkoties ar konstruktoru, spēlēt dažādas spēles;

— orientēties telpas un laika jēdzienos, rotaļāties ar klares biedriem, ieklausīties citu bērnu vai pieaugušo stāstījumā, atbildēt uz viņu jautājumiem;

— pēc attēla noteikt darbības loģisko secību, bet pēc ārējām pazīmēm saskatīt un salīdzināt priekšmetu vai dzīvu būtņu būtiskākās kopīgās un atšķirīgas pazīmes.

2. Darba plānošana pirmsskolas iestādēs.
Pagājušā mācību gadā notika virkne semināru gan audzinātājiem, gan vadītājiem par pedagoģiskā darba plānošanu. Šogad audzinātājus uzsāka darbu ar jaunajam audzinātāju dienasgrāmatām. Audzinātāja dienasgrāmata paredz pakāpeniskas saturs un struktūras izmaiņas audzināšanas un mācību procesā tādā pakāpē, kā attīstās kolektīvs un katrs bērns atsevišķi. Grupu pedagogi veic darba plānošanu, kas nodrošina pedagoģiskā procesa virzību un attīstību kopumā, konkretizējot uzdevumus noteiktai grupai un atsevišķiem bērniem.

Pavasārī republikā notiks pirmsskolas audzinātāju radošo darbu (sensorisko spēju un patvaļīgās uzmanības attīstīšanai gatavoto materiālu) izstāde, kurā tiek aicinātas piedalīties arī Preiļu rajona audzinātājas un skolotājas.

3. Kreiļu attīstības problēmas.

Izrādās, ka pastāv funkcionālā asimetrija. Ir ne tikai vadošā roka, bet arī kāja, acs, auss. Roka ir tikai neliela funkcionālās asimetrijas daļa. Vērojama tendence, ka pieaug kreiju skaits. Audzinātājas, skolotāji nav gatavi strādāt ar krejiem. Pirmais solis, kas jāveic pedagogiem ir iemācīt orientāciju telpā, attīstīt redzes uztveri, mācīt

ieturēt virzienu, ievēlot krāsainu malu, no kuras jāsāk strādāt. Kreiji redz izteiktā spoguļrakstā un, sākot mācīt rakstīt, dara to no labās uz kreiso pusi. Sēdinot bērnus kopā, jāskatās, lai elkoņi nesaskartos. Bērni kreiji ir nelīdzsvaroti, kustīgi, grūti savaldāmi, ar bagātu iztēli, tiem patīk radoši darbi, grūti padodas monotons darbs, ir augstāks satraukuma līmenis. Ja kreilim ir nosliece uz labrocību, tad ir ieteicama pārāudzinašana. Strādājot ar krejiem, jābūt iejutīgiem, jāatceras, ka tā ir cita veida normālība.

4. Pirmsskolas iestāžu darbs Lietuvā.

Lietuvā ir 700 iestādes, 130 no tām Viļņā, kuras nodarbojas ar pirmsskolas vecuma bērnu audzināšanu un mācīšanu. Ir iestādes ar humanitāro, estētisko, ka-toļtības novirzienu, speciālā un sanatorijas tipa iestādes, kā arī skolas — bērnudārzi. Problēmas ir līdzīgas kā pie mums Latvijā. Finansiālo līdzekļu trūkums rotālietu un mācību materiālu iegādei, pedagogu zemais atalgojuma līmenis.

Grupās materiāls mācībām un rotaļām ir audzinātāju un audzinātāju paļigu roku darbs. Viss darbs tiek balstīts uz nacionālās kultūras pamatiem. Viļņas pilsētas skolu valdes 12 pedagoģiskie darbinieki kontrolē un vada metodisko darbu, veic pedagogu atestāciju. Lietuvas kolēģi pārliecinājušies, ka, cenšoties atiet no centralizācijas, arvien vairāk nonāk pie pretējā procesa. Izglītības programma Lietuvā nestrādā pareizā virzienā, vispirms tiek sacerēta uz papīra un tikai prakse bieži pārliecina par kļūdām, nevis otrādi. Lietuvā ir labi izstrādāta pedago-gu atestācijas sistēma. 1995.gadā tika uzsāka vispārēja atestācija. Atestējamā audzinātāja aizpilda speciāli sagatavotu anketu. Iestādes vadītāji iesniedz viņas raksturojumu un metodiķi dod praktiskā darba novērtējumu, pēdējās kārtā 4 ieskaites:

- pirmsskolas audzināšanas jautājumos;
- runas kultūrā;
- pedagoģiskajā domā Lietuvā;
- pedagoģijā—psiholoģijā.

Ieskaitēm audzinātājas gatavojas pēc speciāli izstrādā-tas programmas, atestācijas rezultātā tiek piešķirta kate-gorija. Izejot no kategorijas, tiek palielināta darba ap-maksa. No 18% līdz 30%. Pēc 5 gadiem atestāciju at-kārto. Piecu gadu laikā audzinātājam ir jāsavāc noteikts kredītpunktu skaits. Kredītpunkti tiek piešķirti par kur-su apmeklēšanu, mācību materiālu izgatavošanu, pro-grammu sastādīšanu. Ja netiek savākti noteikts kredīt-punktu skaits, kategorija tiek pazemināta.

N. Stauža,
skolu valdes pirmsskolas speciāliste

Jānim Ivanovam — 90

Jānis Ivanovs dzimis 1906. gada 9. oktobrī Preiļu rajona Riebiņu pagasta Babru sādžā trūcīgu zemnieku ģimenē. Bērniībā iedams ganu gaitās, J.Ivanovs iepazīst glezniecāno Latgales dabu, skaistās tautu melodijas.

Pirmā pasaules kara laikā 1916.g. Ivanovu ģimene aizbrauc uz Smoļensku. Par J.Ivanova pirmo mūzikas skolu kļūst Smoļenskas dzel-ceļnieku kluba studija, kur zēns mācās klavieru spēli un dzied kluba jauktajā korī.

1920. gadā ģimene atgriežas dzimtenē.

1924. gadā Jānis Ivanovs iestājas Latvijas konservatorijā, kur mācās klavieru spēli pie profesora N.Dauges, vēlāk pie profesores N.Kār-klīņas.

1926. gadā J.Ivanovs kļūst par profesora Jā-zepa Vītola kompozīcijas klases audzēkni. Kon-servatorijā viņš apgūst arī simfoniskā orķestra diriģenta mākslu. Kompozīcijas un diriģēšanas klasi J.Ivanovs beidz 1931. gadā ar diplomdar-bu — Klavieru sonāte.

Trīsdesmitajos gados komponists rakstījis klaviermūziku, daudz tautasdziesmu apdares. Lielu popularitāti gūst J.Ivanova simfoniskie darbi.

Jau konservatorijas pēdējos gados sākas J.Ivanova pedagoģiskais darbs. Trīsdesmito gadu sākumā viņš sāk strādāt Rīgas Radiofonā par mūzikas konsultantu.

1944. gada rudenī J.Ivanovs tiek uzaicināts par speciālās instrumentācijas pasniedzēju Kon-servatorijas Kompozīcijas fakultātē. 1946. gadā viņš jau ir docents. No 1952. gada J.Ivanovs va-da kompozīcijas klasi, 1955. gadā kļūst par pro-fesoru.

Jānis Ivanovs mirst 1983. gada 28. martā. Apgādīts Rīgā, Meža kapos.

Viņa bagātājam daiļradē ietverts gan dzimtenes dabas skaistums, gan cilvēka iekšējā pasaule, atainoti senatnes notikumi. Ievērojamā simfonijā daiļrades stils izaudzis no liriski simfoniskiem tēlojumiem darbības sākumā līdz dramatiski konfliktējošam simfonismam. Komponēta 21 simfonija no 1933. gada līdz 1983. gadam, sim-foniskas poēmas, instrumentāli koncerti, kora dziesmas un mūzika kinofilmām.

Jāņa Ivanova mūžs bija viens vienīgs augšupe-jas un pilnveidošanās ceļš.

Jāņa Ivanova stils, viņa māksla vispār ir kļuvusi par īpašu jēdzienu mūsu kultūrā.

Viņa daiļrade apņēma daudzu cilvēku mūža pieredzi un jūtu pasauli. Tā startē uz nākamību.

A. Darkevičs

Jāņa Ivanova mūzikas dienu tradīcija Preiļos iesākās jau pirmajā komponista dzimšanas die-nā pēc viņa aiziešanas aizsaulē 1983.gada ok-tobrī. Un sākās tas tā. Uz profesora bērēm ne-varēja aizbraukt ne partijas komitejas l sekretārs, ne arī izpildkomitejas priekšsēdētājs, jo tieši tajās dienās notika CA apmācības. Preiļu ra-jonā bija ģenerālis, un protams, ka jau pieminēto amatu izpildītājiem bija jābūt uz vietas. Tādi tad bija notikumi. No Preiļiem uz bērēm braucām mēs ar mūzikas skolas direktori K.Ošu divatā.

Bērēs no profesora nāca atvadīties, kā man likās, visa republika — kultūras un mākslas darbinieki jau nu noteikti visi redzamākie. Un šajā tik svīnīgajā atvadu ceremonijā un mītiņā ne tikai vairākkārt skanēja Preiļu vārds, bet arī no četriem runātājiem, kam bija tiesības uzstāties mītiņā, biju arī es kā dzimtās puses pārstāve. Tas bija ne tikai liels gods, bet arī liels kauns, ka no Preiļiem nebija klāt neviena augstāka amatper-sona. Un tieši tad es arī nācu pie atziņas, ka mums, tiem, kas dzīvo komponista dzimtajā novadā, nav tiesību tik nevēģīgi izturēties pret Ivanova grandiozo mūža veikumu. Tā drīz pēc tam ar toreizējo J.Vītola Latvijas Valsts Kon-servatorijas pasniedzējas Intas Rasas un prore-ktora Ludviga Kārklīņa palīdzību arī sākās J.Ivano-va atgriešanās dzimtajā pusē ar savu mūziku.

Šajos sarīkojumos gadu gaitā ir piedalījušies daudzi izcili mūziķi, muzikologi, kolektīvi: Juris Švalkovskis, Valdis Jancis, Māris Villerušs, Ilga Tikhuse, Laima Andersone-Silāre, Arnis Zand-manis, Oļģerts Grāvītis, Ludvigs Kārklīns, Juris Karlsons, Imants Kokars, kamerkoris «Ave Sol», Filharmonijas kamerorķestris u.c. Līdz sava mūža beigām neiztrūkstošs vesis šajos pasākū-mos bija arī J.Ivanova dēls Igors Ivanovs.

Komponista 80 dzimšanas dienā Riebiņu pa-gasta «Babros» tika uzstādīts piemiņas akmens dzimtās mājas tuvumā.

Protams, ka daudzi rajona iedzīvotāji visu to, ko es te esmu uzrakstījis, arī zina, bet mani sāk mākt bažas, ka šī tradīcija ir apdraudēta, jo no rajona mūziķu un kultūras darbinieku puses izskan viedoklis, ka pārāk daudz naudas tiek tērēts simfoniskās mūzikas koncertiem, ka tie nav vajadzīgi un līdzekļus varētu izlietot savu kolektīvu finansēšanai.

Uz šo kritiku es atbildu tā — protams, katrs rajona mūziķis, katrs kora vai ansambļa vadītājs un dziedātājs ar savu darbošanos mūzikas kolektīvos un pasākumos neapšaubāmi veic lielu un nozīmīgu darbu un katrs ir pelnījis atbalstu un pateicību, bet lai katrs samēra savu veikumu ar Jāņa Ivanova — mūža darbu. Varbūt tad ne-vajadzēs apšaubīt to, ka Preiļu novadā J.Ivano-va mūzikai un simfoniskajai mūzikai jāskan.

Iedzīvotājiem, kas izjūt nedrošību apmeklēt simfoniskās mūzikas koncertus, es varu ieteikt tā: mūziku, tāpat kā mīlestību, nevajag censties saprast, tai vienkārši ir jāļaujas.

V.Brīce,
rajona padomes sekretāre

Francis Zagorskis

25. oktobrī pulksten 13.00 Preiļu 1. pamat-skolā Preiļu vēstures un lietišķās mākslas mu-zejs atklāja izstādi, veltītu ievērojamam novad-niekam — arheologam, akmens laikmeta pēt-niekam — Francim Zagorskim un rīkoja tikšanos ar Vēstures institūta arheologiem Ilgu Zagorsku, Antoniju Vilcāni, Evaldu Mugurēviču. Izstāde iepazīstina ar arheoloģu Franča Zagorska dzīvi un pētījumiem, ir skatāmi akmens laikmeta ar-heoloģiskie izrakumi no Burtņieku, Lubānas un Ludzas ezeru baseinim. Izstāde būs atvērta līdz 22. novembrim.

Francis Zagorskis dzimis 1929. gada 18. sep-tembrī Preiļu rajona Riebiņu pagasta Reinieku sādžā — silczemnieka piecu bērnu ģimenē.

Skolas gaitas uzsāk 1937. gadā Riebiņu 6-ga-dīgajā skolā, kuru pabeidzot 1943. gadā, iestājas Varakļānu vidusskolā. 1944. gadā vidusskola tiek nodibināta arī Preiļos, un F.Zagorskis uzsāk mācības Preiļu vidusskolas 9. klasē. 1948. gadā pēc Preiļu vidusskolas pabeigšanas F.Zagorskis iestājas Latvijas Valsts universitātes Vēstures fakultātē.

Studiju gados aktīvi darbojās studentu zināt-niskajā biedrībā, izrādot pastiprinātu interesi par arheoloģiju, kā arī aktīvi iesaistījās fakultātes sporta dzīvē un mākslīnieciskajā pašdarbībā. 1953. gadā F.Zagorskis pabeidz universitāti un iegūst vēsturieka kvalifikāciju.

1953. gada 16. janvārī F.Zagorskis uzsāk dar-bu kā jaunākais zinātniskais līdzstrādnieks Latvi-ja PSR Zinātņu akadēmijas Vēstures un ma-

teriālās kultūras institūtā Arheoloģijas nodaļā. Šī viņam ir pirmā un vienīgā darba vieta. Arheoloģijai tika atdoti 33 darba mūža gadi.

F.Zagorskis savu zinātnisko darbu veltījis ak-mens laikmeta problēmām Latvijas teritorijā. Viņa vadībā veiktas arheoloģiskās ekspedīcijas mezoīta un neolīta pieminekļos Ludzas rajona Kreiļu apmetnē un kapulaukā, Balvu rajonā. Piestiņas, līcas, Osas apmetnes, iegūstot zināt-niski nozīmīgu materiālu akmens laikmeta prob-lēmu risināšanai.

Gandrīz 15 gadus F.Zagorskis veltījis Zvej-nieku arheoloģiskā kompleksa izpēti Valmieras rajonā. Zvejnieku kapulaukā pirmoreiz visā Aus-trumbaltijas teritorijā tika atklāti ar vēlu mezoī-tu un agro neolītu datējami apbedījumi. Tika konstatēts, ka kapulauks izmantots arī vidējā un vēlajā neolītā. Tādējādi, vienā kapulaukā bi-ja iespējams izsekot apbedīšanas tradīciju iz-maiņai trīs gadu tūkstošu gaitā.

1967. gadā F.Zagorskis aizstāv vēstures zi-nātņu kandidāta disertāciju par tēmu «Agrais un attīstītais neolīts Austrumlatvijā». Izrakumos gū-tās atziņas un materiālu F.Zagorskis atspoguļojis vairāk nekā 90 zinātniskos un populārzināt-niskos darbos. F.Zagorska izstrādāto Austrumbaltijas akmens laikmeta hronoloģiju un daudzas citas atziņas akceptējuši arī citi Eiropas akmens laikmeta pētnieki.

Kā darba «Latvijas PSR arheoloģija» līdzau-toram 1976. gadā F.Zagorskim piešķirta LPSR Valsts prēmija (1976.g.).

Par savu zinātnisko darbu viņš saņēmis arī LPSR Zinātņu akadēmijas Prezidija pirmo prēmiju (1975.g.), apbalvots ar LPSR Zinātņu Akadēmijas Goda rakstu (1979.g.) un medaļu «Darba vē-tērāns» (1985.g.).

Savas zināšanas F.Zagorskis nodeva stude-nitiem, skolniekiem, vadot arheoloģiskās prak-ses, kursa darbus un diplomdarbus.

F.Zagorskis bija skanīgs balss īpašnieks un daudzus gadus dziedāja Zinātņu akadēmijas ko-rī «Gaismas pils».

F.Zagorskis — divu dēlu tēvs. Viņa dzīves-biedre — arī arheoloģe un akmens laikmeta pētniece Ilga Zagorska.

F.Zagorskis mira 1986. gada 5. augustā, ne-sagaidot iznākam savu mūža nozīmīgāko veiku-mu — monogrāfiju «Zvejnieku akmens laik-meta kapulauks» (1987.g.).

R.Pastare,
Preiļu Vēstures un lietišķās mākslas muzeja direktore

Preiļu rajona jauniešu klubs — realitāte vai fantāzijas auglis?

Jā, tā ir realitāte! Kā pierādījums tam kalpo jau reāli pastāvoša iniciatīvas komanda, kurā ar milzīgu interesi sākuši darboties vairāku pagastu jaunieši (Preiļu pag. Kristīne Dzene, Riebiņu pag. Māriete Belousova, Jersikas pag. Inta Pabērza u.c.). Protams JK (Jauniešu klubs) atrodas savas attīstības sākuma stadijā un tādēļ nav vēl iespējais «nogatēt kalnus», taču iecerēts paveikt ne mazus. Un tādēļ pāris vārdos par JK iecerēm un plāniem.

Mūsu skatījumā dotā jauniešu organizācija varētu kļūt par organizāciju, kuras funkcijas līdzinātos bijušās komjaunatnes organizācijas funkcijām, vienīgi tajās tiktu ieviestas dažādas (mūsu laikam atbilstošas un iespējamās) novitātes. JK darbība varētu izpausties jauniešu apmaiņas braucienu organizēšanā (arī starpvalstu mērogā) jauniešu apmaiņas plānošanā ar iepriekšēju darbu nodrošinājuma projektēšanu, dažādu izglītojošu un arī izklaidīgo pasākumu plānošanu, organizēšanu utt.

Lai varētu veiksmīgi strādāt visa rajona teritorijā, katrā ieinteresētajā pagastā ir jāizveido JK atbalsta grupas ar savu vadītāju, kurš informāciju un idejas no savas puses nodotu organizācijas

vadītājam un otrādi. Dotās organizācijas vadību nosaka tās statūti un nolikums, kurus pieņēma organizācijas dibināšanas sēdē (26.10.96.); par visu to var interesēties Preiļu rajona Jauniešu koordinācijas centrā, kas atrodas Preiļos, Raiņa bulv. 19, 39; kā arī var interesēties telefoniski (tel. 22671 Sanitai).

Un tā, atļaušos vēl reizi atgādināt — ja jūs jūtaties jauni, iesaistieties JK izveidē, piepildiet savu laiku un izmantojiet savas iespējas! Veidosim pašī savu dzīvi un darīsim to ar atbilstošu atbildības apziņu!!! JK var kļūt par to organizāciju, kas apvienotu savā starpā tos, kam šāda apvienošanās vajadzīga; tiem, kas prot un var, ļautu dalīties pieredzē un gūt to; ļautu loģiski apvienoties jauniešiem ar līdzīgām interesēm, veidojot interešu klubus, organizētu dažādus pasākumus, kur darboties aicināti būtu visi JK biedri. **Kontaktpersonas:** Preiļu pagastā Kristīne tel. 21741 (darba laikā), Riebiņu pag. Māriete tel. 56614 (darba laikā), Jersikas pag. Inta 46375 tel. (vakaros), Preiļu pilsētā Sanita tel. 22671 (darba laikā).

Sanita Upeniece,
Preiļu rajona Jaunatnes
koordinācijas centra padomniece

Tehnikas situācija rajonā

Šoreiz mani sarunu biedri ir «Valsts tehniskās uzraudzības inspekcijas» SIA Preiļu daļas vadītājs STANISLAVS REINIS un vecākais inspektors JĀNIS RUČS. Viņu pārziņā ir plaša informācija par to, kāds tad ir visa veida lauksaimniecības tehnikas stāvoklis mūsu rajonā.

Reģistrēti traktori pavisam 3580, tai skaitā juridiskām personām 897, fiziskām personām 2683, no kopējā skaita tehnisko apskati ir izgājuši 60 procenti traktoru. Inspekcijā reģistrēti ir 123 labības kombaini, 1048 piekabes, tai skaitā 175 mēslu ārditāji, reģistrētas 10 mucas, 50 zāles plāvēji un smalcinātāji.

Katru gadu no aprīļa līdz sezonas darbu sākumam traktoriem un lauksaimniecības agregātiem ir jāiziet tehniskā apskate, grafiki tiek nopublicēti avīzē «Novadnieks», bet tā aktivāte ir krietni vien atšķirīga pa pagastiem. Un kā izteicās Staņislavs Reinis, tad tā ir grandrīz vai iedzimta īpašība, ir cilvēki, kuri pieiet šai lietai nopietni un saprot, ka tas ir nepieciešams viņu pašu labā, jo savlaicīgi pieskatot traktoru, pareizi uzglabājot tehniku, nebūs vajadzība mainīt dzinēju vai kādu mezglu.

Ipašnieki ekonomē uz tādām sīkām lietām, bet gala rezultātā nākas daudz naudas izdot remontiem, kuri nebūtu nepieciešami, ja viena otra lieta tiktu savlaicīgi veikta, tagad rezerves daļas ir dārgas un 1 zobs maksā 5 latus.

Pa pagastiem traktoru tehniskās apskates vairāk ir iziet Rušonā, Rožupē, Turkos, šogad labāks stāvoklis esot bijis Aizkalnes pagastā. No esošajām kopsdarbībām visvairāk tehnisko apskati esot izgājuši paju sabiedrībā «Turība». Kāda tad ir maksā? Esot jāmaksā 2,50 latus par apskati un 0,50 latus par talonu, tātad kopā 3 latus, par piekabēm jāmaksā ir 1,50 latus.

Kāds ir traktoru parks rajonā? Staņislavs Reinis uzskata, ka ar traktoriem tik lielas problēmas neesot, jo to skaits ir pat lielāks nekā būtu nepieciešams. Pamatā rajonā ir traktori, kuri tika privatizēti no paju sabiedrībām, nopirkti laika posmā no 1960. līdz 1990. gadam, visvairāk jauni traktori T-40 markas tika nopirkti 1992. gadā — kopskaitā 30, bet pēdējos gados rajonā tiek reģistrēti 2-3 jauni traktori gadā.

No paštasītajiem traktoriem agrāk ir reģistrēti 30, šogad 5. Paštāsītas piekabes esot samērā daudz — ap 20. Tagad esot nomainījusies kārtība, kādā var reģistrēt paštasītu tehniku. Vispirms ir jāveic tehnikas ekspertīze, tad ir dokumentāli jāpierāda, ka atsevišķās detaļas ir nopirkts un tikai tad var reģistrēt. Un tas ir nokārtojams jau iepriekš minētajā inspekcijā.

Lielā kļūda esot bijusi poļu traktoru iegāde, mūsu laukiem piemērotākie ir MTZ tipa traktori, par kuriem Staņislavs Reinis atzīst arī T-10 un T-25 tipa traktorus, bet viss jau esot atkarīgs no saimniecību lieluma. Nav jau slikti, ja uz 3-4 saimniecībām ir 1 kāpurķēžu traktors, runājot par dārgo Valmet traktoru, S.Reinis saka, ka tad gan jāpieiet diezgan pedantiski un jāievēro stingri visi ekspluatācijas noteikumi. K-700 traktori tikai daži ir palikuši rajonā, tāpat esot ar zāles plāvējiem un smalcinātājiem, kuri ir aizceļojuši uz Lietuvu un Baltkrieviju, un tas jau esot ļoti skumjš fakts. Bet visnopietnākā problēma ir ar graudu kombainiem, pamatā kombaini ir vecāki par 10 gadiem un savu laiku ir nokalpojuši un ir tikai daži Jersiejū un Don tipa kombaini. Kas attiecas uz kaltēt, tad pārsvār tā ir izkomplektētas, tikai atsevišķās vietās tās ir saglabājušās. Dažiem zemiekiem ir pašu taisītās kaltes. Vecākie traktori rajonā ir DT-20 no 1962. gada, T-16 no 1964. gada, RS-0,9 no 1968. gada. Kā ir ar traktoristu tiesībām? Kādā veidā ir iespējams tās iegūt?

Viens no veidiem ir traktorista tiesību iegūšana lauksaimniecības skolā un Rudzātu vidusskolā, abām skolām ir licence. Katru gadu arī Līvānu 1. vidusskolā tiek pieņemts eksāmens, bet licences skolai neesot. Un vēl ir tāds jēdziens kā eksterns, tas ir tad, kad cilvēks nāk kārtot eksāmenu uz inspekciju. Eksāmenā ir jānokārto:

1. ceļu satiksmes noteikumi;
2. jāprot vadīt traktors;
3. jāzina par traktora ekspluatāciju.

Kas attiecas uz finansēm, kārtojot eksternā, tad 10 Ls ir jānomaksā par eksāmenu, 3 Ls par vadišanu un 3 Ls par tiesībām, kopā sanāk 16 latus.

Instrukcija par administratīvo sodu liumiem, ko traktortehnikas vadītājiem uzliek VTU inspekcijas, SIA inspektori

1. Traktortehnikas vadīšana bez tiesībām vadīt attiecīgas kategorijas traktortehniku līdz Ls 20.

1.1. Traktortehnikas vadīšana, ko izdara persona, kurai ir atņemtas vadīšanas tiesības, līdz Ls 50.

2. Traktortehnikas vadīšana, ja nav līdzi vadīšanas tiesību vai traktortehnikas reģistrācijas dokumentu vai dokumenta, kurš atļauj izmantot traktortehniku, Ls 1.

3. Traktortehnikas vadīšana, kurai valsts reģistrācijas numura zīme apslēpta, viltota vai neatbilst reģistrācijas dokumentiem, vai kurai nav valsts reģistrācijas numura zīmes, līdz Ls 150.

4. Traktortehnikas vadīšana, kura nav reģistrēta noteiktā kārtībā vai kuras valsts reģistrācijas numura zīmes nav sakoptas un kuru simboli stāvošai traktortehnikai nav salasāmi vizmāz no 40 m attāluma gaišā diennakts laikā vai no 20 m attāluma tumšā diennakts laikā, līdz Ls 5.

5. Traktortehnikas vadīšana, kurai valsts reģistrācijas numura zīme nav nostiprināta šim nolūkam paredzētajā vietā, līdz Ls 10.

6. Traktortehnikas vadīšana, kurai nav izdarīta valsts tehniskā apskate, līdz Ls 5.

7. Par norīkojumu došanu ekspluatēt traktortehniku, kurai nav veikta ikgadējā valsts tehniskā apskate, līdz Ls 25.

8. Traktortehnikas atstāšana bez uzraudzības, kad darbojas tās motors, līdz Ls 3.

9. Par cilvēku vai kravas pārvadāšanas noteikumu pārkāpšanu līdz Ls 5.

10. Traktortehnikas vadīšana, ja tai ir bojājumi, kuru dēļ traktortehnikas ekspluatācija drošības noteikumi aizliedz turpināt darbu ar šādu traktortehniku (izņemot šo noteikumu 3.5.1. «Motors» 1. un 2. daļu; 3.5.6. «Pārējie konstrukcijas elementi» 7., 8. un 9. daļu), līdz Ls 7,50 vai atņemt vadīšanas tiesības uz laiku līdz 3 mēnešiem.

11. Traktortehnikas vadīšana vai darbs ar šādu traktortehniku, kuras motoram, pārvadiem ir elļas, degvielas noplūde, vai ja rotējošajiem ķēžu, siksnu, kardānu pārvadiem vai jūgvārpstām nav uzstādīti aizsargi, un par citu traktortehnikas ekspluatācijas drošības noteikumu pārkāpšanu, kuri nav minēti šīs instrukcijas 1.-10. punktos, no Ls 3 līdz Ls 100 vai atņemt vadīšanas tiesības uz laiku līdz 3 mēnešiem.

12. Traktortehnikas vadītāji, kuri vada traktortehniku, kuras valsts reģistrācijas numura zīmes ir slāvu burti, līdz Ls 5 un šādas numura zīmes ir aizturamas.

Ar 10.10.96. pārtraucam tās traktortehnikas, kuru valsts reģistrācijas numuru zīmes ir slāvu burti, pārreģistrāciju, speciālu uzskaiti utt.

Valsts tehniskās uzraudzības inspekcijas darbinieka pilnvaras ir sekojošas:

1. Ekspluatācijas novērtēšana,
2. Mehānikatoru atestēšana,
3. Tehnikas reģistrēšana,
4. Administratīvo sodu uzlikšana par pārkāpumiem.

Šoreiz tas bija mazs ieskaits VTU ikdienā un esošās tehnikas izvērtēšana rajona laukos. Bet ja ir radušies jautājumi, tad «Valsts tehniskās uzraudzības inspekcijas» SIA Preiļu daļu var sazvanīt pa tālr. 22033.

Irēna Šaitere,
lauku attīstības plānotāja

Ko runā Saeimas deputāti par Latgali

Latvijas Republikas 6.Saeimas rudens sesijas deviņpadsmitā sēdē 1996.gada 10.oktobrī. Sēdi vada Latvijas Republikas 6.Saeimas priekšsēdētāja biedrs Andris Ameriks.

Dz.Ābiķis (frakcija «Latvijas ceļš»).

Kas attiecas uz lielajām pilsētām, kurās iedzīvotāju skaits pārsniedz 40 000. Latvijā ir sešas šādas pilsētas — Rīga, Daugavpils, Jūrmala, Liepāja, Rēzekne un Ventspils, kurās latviešu īpatsvars ir mazāks par 50%, kurpretim Igaunijā tādas ir tikai divas — Kohtla-Jerve un Narva. Ja mēs skatāmies rajonu un apriņķu līmenī, tad redzam, ka Latvijā divos rajonos — Daugavpils un Krāslavas rajonā — latviešu ir mazāk par pusi, bet, ja mēs ņemtu vēl klāt Rēzeknes apriņķi (un acimredzot Rēzeknes pilsētu kā republikas pilsētu liktenis tiks izšķirts administratīvi teritoriālajā reformā, jo tas ir zināms anahronisms, ka Rēzekne ir republikas pilsēta, bet Valmiera, teiksim, nav), tad Latvijā šādu rajonu būtu trīs.

Igaunijā tāds ir tikai viens. Tas ir ziemeļaustrumu apriņķis jeb Ida-Verumā rajons, kur igauņi ir izteikti mazākumā. (...) pārliecība šobrīd: kamēr nelatviskās daļas integrēšanās procesi vēl ir ļoti vāji, pieļaut, ka Latvijā galvaspilsētā nebūs latviska pašvaldība (un galvaspilsētā ir 1/3 Latvijas iedzīvotāju), un pilnīgi iespējams, arī sešās lielākajās pilsētās, izņemot Jelgavu... tad, manuprāt, skaidrs, ka salīdzinājums ar Igauniju neiztur nekādu kritiku. Paldies par uzmanību, un piedodiet, ka es jūsu informēju par tādām lietām. Paldies.

J.Ādamsons (pie frakcijām nepiederošs deputāts).

Tālāk. Šeit deputāts Ābiķis pieminēja Daugavpili. Salīdzināsim divas pilsētas — Daugavpili, kuru šeit jau pieminēja, un Rīgu. Daugavpili pašvaldību vada Vidavskas kungs, kurš ir Tautas saskaņas partijas pārstāvis, ievēlēts no šīs partijas. Daugavpili šogad apkure maksā 25 santīmus, bet Rīgā, kur pie varas ir LNNK, apkure maksā 49 santīmus. Laikam tomēr ir atšķirība. Pret Daugavpili pašvaldību nav ierosināta neviena krimināllietā, ka viņi būtu sašmucējušies kaut kādās nepatikšanās. Rīgā, kur pie varas ir tā saucamie labējās partijas pārstāvi, ultrapatrioti, nacionāldradikāļi, nepaiekt praktiski neviena nedēļa, lai dienaspajūms neieraudzītu kaut kāds skandāls. Tātad, acimredzot, jāskatās nevis uz tā saucamo partijisko pārliecību, bet uz to, kā katrs cilvēks strādā.

J.G. Vidīņš (frakcija «Tēvzemei un Brīvībai»).

Ādamsona kungs, jūs nupat atsaucāties uz Daugavpili, Daugavpils brīnišķīgo pieredzi, un minējāt apkures tarifus, ka tie esot ļoti zemi, salīdzinot ar citiem. Un tad es jums gribētu atgādināt, ka Daugavpils domi ievēlēja Latvijas Republikas pilsoņi. Tas ir viens. Otrs. Vairāk varētu arī lietot būvniecības maksas, ka šie siltuma tarifi — 25 santīmi par m² — ir sakarā ar to, ka Daugavpils dome parazītē uz rūpnīcas «Dauteks», jo «Dauteks» faktiski par velti apkurina vienu trešdaļu Daugavpils iedzīvotāju, bet dome par to nenorēķinās. Man Jūsu partijas...atvainojiet, bijušās partijas, biedrs to teica.

V.Stikuts (Demokrātiskās partijas «Saimnieks» frakcija).

Cienijamais Prezidiļ! Godājami deputāti! Uzklusot tik daudzus cilvēkus, kas no mūsu vidus uzstājās, man radās tāda doma, ka mēs jāucam taufības un pilsonības jēdzienus, jo par visiem tiem, kas ir krieviski runājošie, mēs domājam, ka tie nav Latvijas pilsoņi, bet, daudzus gadus dzīvojot tajā vidē, kuru sauc par Latgali, es esmu nonācis pie tāda secinājuma, ka mūsu katra konkrēta cilvēka rīcība katrā konkrētajā gadījumā var šīs problēmas atrisināšanu vai nu paātrināt, atrisināt to ātrāk, vai arī piebremzēt. Es domāju, ka mēs šodien veltī šeit mēģinām šos cilvēkus izolēt, jo tikai šo cilvēku gudrība 1990.gadā un 1991.gadā neļāva Latvijā nonākt līdz asinsizliešanai. Par to, ka mēs baidāmies, ka izūdis latviešu tauta, ja mēs atļausim balsot tiem cilvēkiem, ko mēs saucam par nepilsoņiem, es ļoti šaubos.

Ne jau tas ir latviešu tautas izdzīvošanas pamats, ka cilvēki varēs vai nevarēs vēlēties. Un beigu beigās mēs taču tos cilvēkus nemaz neievēlēsim, viņi varēs tikai vēlēties. Jo Vēlēšanu likums jau paredz, ka viņi varētu tikt ievēlēti. Viņi varēs piedalīties tikai vēlēšanās konkrētajā pagastā vai pilsētā. Es domāju, ka tas ir visai nepatīkami, ka pašu ievēlētie tautas priekštāvji moka savu tautu, un šoreiz acimredzami Latgalē būs ļoti lielas problēmas, kad pienāks vēlēšanu laiks. Vai cilvēki vispār ies uz šīm vēlēšanām? Es, tiekoties ar daudzīem iedzīvotājiem Latgalē, konstatēju to, ka viņi nemaz netaisās iet uz nākošajām vēlēšanām. Un es domāju, ka mums tiesām nevaļadzētu spriesties palielināt, jo, kā saka, tie divi vadi, kas visu laiku viens otram blakus iet, viņi kād-

reiz var radīt iesaļienojumu. Es aicinu tomēr atbalstīt ierosināto variantu, lai mēs atļautu piedalīties vēlēšanās arī nepilsoņiem, jo neuzskatu to par lielu draudu mūsu tautas pastāvēšanai un vispār tautas tālākajai attīstībai.

J.Dobelis (LNNK un LZP frakcija).

Tagad nedaudz par to īpatnējo raksturojumu, ka, lūk, Rīgā, kur pie varas ir nacionāļi, ir briesmīga krimināla situācija, bet Daugavpili, kur viņi nāv pie varas, viss ir ļoti mierīgi. Es domāju, ka tādā gadījumā būtu jāraksturo, kas ir Rīga un kas ir Daugavpils. Tas būtu pirknārt. Un, otrkārt, es tā gribētu ar smaidu atcerēties, ka 5.Saeimas deputāts Odisejs Kostanda Daugavpili tieši pie viesnīcas ieejas tika piekauts un viņam tika atņemta nauda. Ja vēl tad skatās, ka šī situācija ir ļoti maiga un patīkama... Var jau būt... Tad brauciet uz Daugavpili un pārnažspojiet Daugavpils viesnīcā.

Tagad es gribētu atgādināt vēl kaut ko par to pašu Daugavpili, Rēzekni, Ludzu un citām šim kļūsamajam, mierīgajam Latgales pilsētām. Latvijā ir tāda neregistrēta organizācija «Latvijas Komunistu savienība». Ir tāds kungs ar uzvārdu Stroganovs, kurš arī nāk no tās puses, un vēl daži citi. Protams, viņi pēdējā laikā ir nedaudz «pierāvūšies», pateicoties mūsu labojumiem Kriminālkodeksā, bet tas nenozīmē, ka viņi iekšējā pārliecībā ir mainījusies. Un tātad šīs organizācijas pamatnolūks ir atjaunot PSRS, un viņi to arī neslēpj. Šī organizācija vēlas apvienoties ar Krievijas Komunistu savienību. Un šie visi cilvēki šeit atrodas, un viņu nav tik maz, kā liekas. Oficiālais biedru skaits ir viena lieta, bet atbalstītāju skaits ir pavisam kaut kas cits, un vēlēšanas ir aizklātas... Tā ka, ja mēs runājam par kaut kādu spriedzi, tad spriedze būs, viņas nevar nebūt, jo šeit ir cilvēki, kuri fanātiski mūs ienīst, kuri ar naudu klausās latviešu valodu, un tas notiek šodien. Diemžēl tas ir jāsaprot un ir jābūt sabiedrībā visās vietās, lai īsti izpras-tu. Apmeklējiet Latviju — jebkuru vietu jebkurā diennaktis stundā pašī personīgi, lai jūs tur nepazīst. Kā kādreiz augsti valdnieki, pārģēr- bušies vienkārsās drēbēs, izgāja tautā apskatīties, kas tur notiek. Un tāpēc šādi runāt, ka mēs māk-s līgā veidā iedrošināsim šos cilvēkus, kas mūs nevar ciest un kas te atjauno Pētera Pirmā laika pieminekļus, kas slavē viņu, ka, lūk, tas ir bijis tas istais vīrs... Tādā gadījumā atļaujiet vienkārsī par šo naivtāti pasmaidīt.

K.Čerāns (frakcija «Latvijai»).

Cienijamo sēdes vadītāj! Godātie deputāti! Ministru kabineta pieņemtajā rajonu valsts pārvaldes izveidošanas koncepcijā ir paredzēts, ka rajona padome netiek vēlēta, bet ka rajona priekš-nieku jeb vecāko iecerē Ministru kabinets. Mēs uzskatām, ka tas ir tiesš demokrātiskās pārvaldes principa pārkāpums, un tāpēc ir ļoti būtiski, lai visa sabiedrība zinātu, tieši kuri ministri ir atbalstījuši šāda lēmuma pieņemšanu. Vēl jo vairāk — pēc sabiedrības protestiem dažādas politiskās partijas cenšas dažādos veidos norobežoties no šā lēmuma un cenšas iebilst pret centra ieceltiem ra-jonu «prefektiem», un tādēļ mēs gribētu zināt, kā tie ministri, kas šīs partijas pārstāv, ir balsojuši šajā sēdē. Un būtu loģiski, ja partijas nevis tikai izteiktu vienā vai otrā veidā kādas deklarācijas at-tiecībā pret šo lēmumu, bet arī pilnīgi konkrēti vēr-stos pret saviem ministriem, kuri ir balsojuši. Un tāpēc mēs ļoti gribam šo skaidrību šajā jautājumā un gribam zināt, kuri ministri ir tieši tie, kuri šā lēmuma pieņemšanu ir atbalstījuši, un tāpēc mēs uzdevām visiem ministriem šo jautāju-mu un gribētu sagaidīt atbildi. Paldies.

A.Gorunovs (vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs).

No ministriem jūs, godātie deputāti, esat saņēmuši rakstisku atbildi. Bet tā kā šo jautājumu izskatīja konceptuāli, balsojuma kā tāda nebija, bet Ministru kabinets konceptuāli atbalstīja šo valsts pārvaldes koncepciju. Un Ministru kabinetā tiks izskatīti attiecīgie likumprojekti — likumprojekts par rajonu pārvaldi, likumprojekts par pagastu padomju un pilsētu domju deleģētu padomi, likumprojekts par izmaiņām Vēlēšanu likumā un Fi-nansu izlīdzināšanas likuma projekts. Tad, kad valdība būs konkrēti lēmusi par šiem likumpro-jektiem jeb, pareizāk sakot, labojumiem attiecī-gajos likumos, tad mēs varētu arī debatēt par šiem jautājumiem un lemt, vai tos atbalstīt vai ne-atbalstīt, katrā ziņā diskutēt par konkrētiem likum-projektiem un diskutēt par konkrētām funkcijām gan valsts pārvaldē, gan pašvaldībā, kas ir pagastu padomēm un pilsētu domēm, gan arī deleģētai ... pilsētas domju un pagastu padomju deleģētai pārstāvībai.

Preiļu rajona padome, Preiļos, Raiņa bulvāri 19
Darba grupa izdevuma sagatavošanai

Valentīna BRICE, tel. 23144; Irēna ŠAITERE, tel. 22235;
Velta BEČA, tel. 21341